

Eprêw

Ijaew hwìr kagà

Kagà ja na pre Ijaew õ amnhî kwìjê mā hipêx nom mē pahte hipêx xwình nhîxi mar kêt. Na pre tanhmâ hamaxpêr to nē amnhî nhîxi hã kagà hkêt nē. Apu Pawre rì apu axtem měhôja na pre hipêx. Ijaew kwìjaja uràk nē Jejus kôt amnhî xunhwìr xwìnhjê mā na pre hipêx nē mē hwìr kumē. Ijaewjaja mē hixi hõ pê Eprêw. Jakamâ nhûm kagà nhîpêx xwìnhjâ mē hwìr hipêx nē kumē. Nê kamâ mē kâm měmoj jarênh rax nē tanhmâ Jejus jarênh to.

Nê mē hkwìjaja hkwìjê hkînhâ kâm Jejus prâm kêt jakamâ na prem hkaga nê mē kot amnhî nhîpêx tûm o ujanâr prâm xàj tanhmâ mē homnuj to ho pa. Jakamâ nhûm kagà nhîpêx xwìnhjâ tanhmâ ja hã mē kâm kapêr to.

Nê na pre tanhmâ Tîrtûm nhôrkwy kaâkre hã kagà hto. Nê kaxkwa kamâ òrkwy mexja nhûm tanhmâ hã kagà hto nê mex o òrkwy kaâkre jakrenh ã harê.

Nê mē kot Jejus ã amnhî xà htìx kamâ hamak o pa htâ mē kot tee ri ja hã amnhî pumunh nê Jejus kaga nê mē hkurê kamâ hihtìx nê. ã měhôja mē kâm kapêr anê nê hã kagà nê mē hwìr kumē. Nê mē kâm kapêr o:

¹ Pa Kris kôt ixkwìjaja? Xà mē amex? E ot pa mē amâ kagà nhîpêx nê mē awìr kumē. Amnepêm Tîrtûm na pre mē panhîgêtjê hwìr ý hã kapêr jarênh o ri mē pa xwìnhjê rê nhûm mē xatâ

mē kām kapēr jarēnh o ri mē hkôt pa. Ahpŷnhã tanhmã mē kām kapēr to ho amnhîrít o mē hkôt pa. Nhûm Tîrtûm xatâ mē hkanrêhã mē hkra nê mē htàmnhwýjê hwýr mē hkwýjê rë nhûm mē kām kapēr jarênh o ri mē hkôt pa. Nom mē kām kapēr piitâ harênh kurê kumrêx kêt nê. Na prem ãm hkwý pix jarê. Tâ nhûm hpânhã mē hkwýjaja wamtajê mýr pê mē hwýr mra nê axte mē kām hkwý jarênh o ri pa. Jao ra mē kām harênh jatur xâm mëngh o mõ. ²⁻³ Tâ nhûm Tîrtûm Kraja mē pahwýr wrý nê mē pamâ kapêr jarênh jatur xâm kumê. Kêp Tîrtûm Kra jakamâ te kot amnhî nhípêx pyrà nê pa. Urâk nê mex o mex. Nê wa hihtyâ xâja tipxi. Nê wa àhpumunh týxja määñen tipxi. Jakamâ mē pahte pano ho Tîrtûm pumunh kêt tâ Jejus pumunh pê te mē pahte Tîrtûm pumunh pyràk. Urâk nê kot amnhî to rax o mē pahtiitâ mē pajakrenh par. Amnepêm kormâ mêmôj kêt ri nhûm Jejus Tîrtûm kukwak ri mêmôj piitâ ho kator pa. Tâ koja Tîrtûm nhýrmâ kâm mêmôj piitâ òr pa. Kaxkwa kamâ mêmôj piitâ nê jar pika piitâ hkôt nhûm kâm piitâ òr pa.

Nê Jejus xâhpumunh xâ pix kukwak ri na mêmôja arî râhââ. Na pre mē panê mē pahte amnhî tom-nuj piitâ hpânhã amnhîrer par kaxyw mē panê ty. Hâmri akupým htîr hâmri nê ma akupým kaxkwa hwýr api. Tîrtûm xihtyâ o hihtyâ xwýnhja wýr akupým api. Nê ò krî kamâ upôk rûm pahi maati hkrî xâ hâ kuri hkrî ho hkrî. Nê ïhkô hâ mē pahto amnhîptâr râhâ ho hkrî.

Jejus mē Tîrtûm kapêr o mē wrýk xwýnhjê jarênh

4-5 Nē Jejus kot amnhī to rax o Tīrtūm kapēr o mē wrȳk xwȳnhjē jakrenh jakamā na pre ā Tīrtūm kām kapēr anē nē kām:

Na ka amnhī to rax o mē kot ixkapēr o mē wrȳk xwȳnhjē jakre.

Mē kot inhmā tanhmā amnhī nhīpēx to ho mē pa xwȳnh na mē.

No mē kurom apē Ixkra kumrēx jakamā amex o ate mēmoj piitā hakrenh par.

Nē apē pika nhō xwȳnhjē hwȳr ixte amēnh mā xwȳnh na ka. Nà apē Ixkra kumrēx.

Kot paj jarāhā ixpē anhīpēxà hā mē piitā mē kām amnhī to amnhīrīt. Pa na ixpē anhīpēxà.

Anhȳr o Kra Jejus mā kapēr. Na pre kapēr o mē wrȳk xwȳnhjē mā ā kapēr anhȳr kēt nē. Jejus mā pix mā ā kapēr anē.

6 Nē koja nhȳrmā akupŷn mē pahwȳr Kra mēnh kaxyw hāmri nē kapēr o mē wrȳk xwȳnhjē mā kām:

E ota Ixkrata. Ixkra kumrēx na. Kot amnhī to rax o mē piitā mē hakrenh par.

Jakamā kēr ka mē apiitā kutā arôrôk nē kām mex o mex ā harē.

Anhȳr o mē kām kapēr. **7** Nē kapēr o mē wrȳk xwȳnhjē na pre axtem tanhmā mē harēnh to nē mē harēnh o:

Ixkapēr o mē wrȳk xwȳnhjaja na pa hte nhȳhȳm mē kurē nhūm htem inhm̄ar xà hkôt ma nhȳhȳm mra nē inhmā tanhmā amnhī nhīpēx to.

Te ixte ma nhȳhȳm kôk nē kuwyja mēnh nhūm ixkapēr kôt nhȳhȳm mōrja pyràk.

Anhŷr o mĕ harẽ. ⁸ No ã Krata jarẽnh anhŷr kêt nẽ.
Na pre tanhmã kãm kapẽr to nẽ amnhĩ pyrà nẽ kêp
Tîrtûm ã harẽ nẽ kãm:

Pa Tîrtûm? E ka kot kaj mĕ ho amnhïptàr râhã ho
akrî. Nẽ akatât kôt mĕ ho amnhïptà.

⁹ Koja mĕ tãm amnhĩ nhïpêx ka ja hã mĕ omu nhûm
ja amã mex nẽ.

No koja mĕ tanhmã amnhĩ tomnuj to ka ja hã mĕ
omu nhûm ja apê omnuj nẽ. Mĕ kot tanhmã
amnhĩ tomnuj to ho paja na omnuj tÿx.

Tâ ate inhmã hpräm xâ hkôt amnhĩ nhïpêx jakamã
na pa mĕ kaxyw axãm ka akñh kãm mĕ ho
amnhïptà.

Ixpê anhõ Tîrtûm na pa ã amã ixkapẽr anẽ. Anẽ.

¹⁰ Hâmri nẽ kãm:

Pa Pahihti. Nà amnepêm kormã mĕmoj kêt ri na ka
pre ixfukkwak ri pika nẽ kaxkwa ho akato.
Âm hâmri na ka pre ã amnhĩ nhïpêx anẽ.

¹¹ Tâ nom koja nhŷrmã hamẽ wa hapêx pa. Âm
kaxipix kot kaj kurom arî arâhää nẽ aa
ajapêx kêt nẽ.

Kaxkwa nẽ pika koja wa nhŷrmã te ixfkre hã pô
htûm kot amnhĩ nhïpêx pyràk.

¹² Kot kaj wa hipêx o te mĕ kot ixfkre nê pô htûm
mã hikranh par nẽ hpãnhã hã nyw janhôr
pyràk.

Jao pika nẽ kaxkwa htûm o ajapêx pa nẽ hpãnhã
nyw nhïpêx. Kaxkwa nyw nhïpêx nẽ pika
nyw nhïpêx.

Nom kot kaj pika nẽ kaxkwa tûmta pyrà nẽ aa awej
nẽ axirerek kêt nẽ.

Kot kaj arī anyw nē axihtyx rāhā apa ho apa nē aa ajapêx kêt nē. Arāhā atūr tūm nē apa ho apa xwýnh na ka.

¹³ E jar inhíhkô hā nhŷ nē inhmā mē ho amnhíptar o akri.

Kot paj mē kām akurê xwýnhjê pynênh pa nē man awýr mē o mra nē anhíhkram mē haxàr pa. Ané.

Ãna pre Tīrtūmjja Kra Jejus mā kapēr ané. No kapēr o mē wrýk xwýnhjê mā ã kapēr anhŷr kêt nē.

¹⁴ E kot paj hpānhā ixprī hā mē amā Tīrtūm kapēr o mē wrýk xwýnhjê jarē ka mē inhma. Tīrtūm mā na htem tanhmā amnhī nhípêx to ho pa. Na hte nhŷrmā kuri mē htür tūm nē mē pa mā xwýnhjê hwýr mē kurē nhūm mē ma mē hwýr wrý nē tanhmā mē ho ajuta hto ho pa. Na htem ã amnhī nhípêx anhŷr o pa.

2

Mē pahte Jejus kaga hkêt ã mē pamā karō

¹ Tā ã Tīrtūmjja Kra kot amnhī to rax o kapēr o mē wrýk xwýnhjê jakrenh ã harēnh kot anhŷr jakamā kwa kér pu mē kapēr mar tÿx rāhā nē hkôt pix mā amnhī nhípêx o papa. Kot pu mē ho anhŷr kêt hāmri nē gaa nē hkaga. ² Na pre Tīrtūm kapēr o mē wrýk xwýnhjaja amnepê mā mē panhígêtjê hwýr wrý nē Tīrtūm nhŷ hā mē kot tanhmā amnhī nhípêx to ho pa hā mē kām karō nē ma akupým api. Nē katât kôt ri mē kām Tīrtūm kapēr jarēnh o pa. Hāmri nhūm mē kot hkôt amnhī nhípêx nē mar mex xwýnhjaja nhūm mēmoj mē kām mex nē. No nhūm mē kot mar nē ãm mar xwýnhjaja koja mēmoj mē kēp omnuj nē. ³ Koja nhŷrmā mēmoj mē kēp

omnuj tÿx kumrëx nhûm mĕ tee ri amnhî tâ omu n  tee ri k p amnh pt r pr m kapry n  mex k t n  pa. Nom m  kot T rt m kap r mar t x xw y়nhjaja koja m moj m  k m mex o mex. Koja T rt m amnhî katut k t m  kot amnhî tomnuj r nh pa n  axte k m hamaxp r k t nhûm m  kuri ht r t m n  mex r h  n  pa ho pa. Na pre Pahihti Jejus m  kot kap r mar o kuh  xw y়nhj  kumr x m  a ja jar nh an  n  m  k m:

—N a kot kaj m  amnhî kaxyw inhm  ajamaxp r nhûm T rt m ixt  m  apumu n  m  an  m  ate amnhî tomnuj piit  ho hap x pa n  axte k m hamaxp r k t n . An .

H mri nhûm m  kot kap r mar n  hk t m  pa ho m  pa n  xw y়nhjaja mar t x n  amnhî x  ri m  pam  har nh o ri pa. N  m  pam :

—N a a m  h mri. N  a ja jar nh kot anh r. An .

⁴ H mri n  m  pam  aa m  pahte m moj pumunh k t kw  ho anh r o ri m  pahk t pa. T rt m Kar  kot ja kaxyw m  ho m  ahpumunh t x jakam  nhûm m  y  h  ahp nh  tanhm  m  pam  amnh  nh p x to ho pa. M  pahte ja h  m  omunh n  kam  pano puma kaxyw. N  a m  pajamaxp r an  n  pajamaxp r o:

—N a a m  h mri na m  pam  a Jejus jar nh an  n  y  h  a amnh  nh p x anh r o pa.

Anh r o pajamaxp r kaxyw na prem a m  pahk t amnh  nh p x anh r o pa.

*M  pahp  Jejus t  n  ht x a m  pajar nh
Ju w 1.14; R m n 8.3-4; Piripos 2.5-11; Koros 
2.9; WamJu w 4.2*

⁵ Nē na pre Tîrtûm amnhîi kukamâ tanhmâ amnhîi jarênh to nê nhýrmâ kot akupým mêmôj piitâ ho nyw nê tâm mêmôj piitâ ho amnhîptâr o pa hâ amnhîi jarê. No na pre kapêr o mêt wrýk xwýnhjê mât ã mêt kot amnhîi nhípêx anhýr ã mêt kâm karô hkêt nê. Koja jajaja mêt pahto amnhîptâr o pa hkêt nê. ⁶ Tîrtûm kapêr ã kagà htûm kot ja jarênh kot: Kwa Tîrtûm. Nà ãm hâmri na ka hte pika ja kamâ ri mêt ixpa xwýnhjê jamâr mex râhâ ho apa. Akînhâ amarî ri mêt ixpa xwýnh tâ amâ mêt ijapêê. Nê mêt ixtutâ anojarêt râhâ ho apa.

⁷ Na ka hte tanhmâ mêt inhípêx to pa mêt te mêt ixpê akapêr o mêt wrýk xwýnhjê pyràk.

Jao mêt urâk nê akukwak ri mêt inhmex nê ixpa ho ixpa.

Mêt urân mêt ixâhpumunh nê ixihtyâk kêt tâ mêt inhmex nê ixpa.

⁸ Na ka pre ra ate mêmôj to akator xwýnh piitâ mêt inhíhkram haxâ.

Nà ãm hâmri na ka pre ã mêt inhípêx anê Tîrtûm. Amex o amex. Anê.

Na pre ra mêmôj piitâa mêt panhíhkram haxâ. Pika nê kaxkwa nê kapêr o mêt wrýk xwýnhjaja nê mékárömnuti nê kot mêmôj piitâa hipêxja nhûm mêt panhíhkram haxâr pa. Mêt pahte îhkô hâ ho amnhîptâr o papa kaxyw. No na pu mêt kormâ piitâ ho amnhîptâr kêt nê. ⁹ No kêt Jeusja na Tîrtûm mêt pakuronm îhkram mêmôj piitâ haxâr par kumrêx. Kormâ pika ja kamâ ri pare ri na pre tanhmâ amnhî nhípêx to nê Tîrtûm kapêr o mêt wrýk xwýnhjê hkînhâ te amnhî to grire pyrà nê amnhî xâ htŷx kamâ hamak kâm ty. Tîrtûm kâm mêt pahto mex prâm xâj ã mêt pahpiitâ mêt panê

htyk anē. Tā nhūm Tīrtūm akupȳm ho htīr nē akupȳm amnhī wȳr ho api nē kēp Pahi Maati mex o mex ā harē. Na pre ā Jejusja mē panē amnhī nhīpēx anē nhūm Tīrtūm ja hā omu nē kukwak ri mē pahto mex nē.

10 Nē Tīrtūm kot mēmoj piitā ho kator jakamā mēmoj piitā ō na. Na pre mē pakukamā hamaxpēr o:

—Inhmā ixfra xohtō hprām. Kot paj nhȳrmā man amnhī wȳr mē ho api kē mē ixri mex rāhā nē pa ho pa. Nā kot paj ā mē hipēx anē. Nē Ixfra Jejus koja kēp mē ō Pahihti. Koja mē urāk nē mēmoj punuj pumunh o pa hāmri nē à htȳx kamā hamak o kēp mē ō Pahihti mā tām. Anē.

11 Na hte Jejus mē panē mē pahte amnhī tomnuj rē nē hpānhā mē pamā mē pahte amnhī nhīpēx nyw jagjē nhūm Tīrtūm ja hā mē pahpumunh kōt mē pahto hkra. Kēp Jejus Nhīpēxā nē kēp Mēpanhīpēxā maati jakamā nhūm Jejusja mē pahpē htō nē mē pahpē htōx ā mē pajarē nē mē panhȳ hā hkīnh nē.

12 Tīrtūm kapēr ā kagà htūm ā mē pajarēn kot anhȳr. Kamā Jejusja Mēpanhīpēxā maati mā mē pajarēn kot:

Koja ixtō nē ixtōxaja akapēr mar kaxyw axpēn wȳr akuprō pa ma mē hkōt mra nē mē kām akapēr jarē nē mē ūhkō hā amex ā gre. Anē.

13 Hāmri nē kām:

Kot paj amnhī kaxyw akōt pix mā ijamaxpēr mex o ri ixpa. Anē.

Hāmri nē hpānhā kām:

Ot pa akrajē hkōt ri ixpa ho ixpa.

Ka na ka pre mē kēp ixtō nē ixtōx kaxyw inhmā mē agō.

Koja mē ixpyrà nē amnhī kaxyw amā hamaxpēr rāhā ho pa Tīrtūm. Anē.

¹⁴ Nē mē pahpē pika nhō xwÿnhjaja na pu htem ām ri panhī pix ã papa. Nē panhī kamā pahkamrō hā ri papa. Jakamā na pre Jejus kot mē panē htyk kaxyw mē pahwyr wrȳ nē mē pahtyka nē ī ho mē pakamā kato. Tā mēmo kaxyw na pre ī ho ī nē mē pahtyka? Nà ī ho htyk o Satanasti pē hihtyx xà ho hapēx par kaxyw na pre ã amnhī nhīpēx anē. Satanasti kēp mē kot amnhī tomnuj xwÿnhjē hpām nē kēp mē htyk xwÿnhjē hpām. ¹⁵ Jakamā na hte kot mē pahtā ūkra pikamyr pyrà o mē panhīpēx pu mē ū hā pamā pahtyka puma nē ri papa. Tā ra Jejus kot mē pahwyr wrȳk nē te kēp mē papytār pyrà o mē panhīpēx jakamā pu mē tee ri pahtyka kukamā pajamaxpēr o ri pamā ma ho papa hkēt nē.

¹⁶ Nē Tīrtūm kapēr o mē wrȳk xwÿnhjē ho mex kaxyw na pre Jejus pika hwyr wrȳk kēt nē. Mē panhīgēt finat Apraāw pyrà nē mē panhī ho panhī xwÿnhjē ho mex kaxyw na pre wrȳ. ¹⁷ Ijaew nhō patrejaja na pre htem mē kot amnhī tomnuj myrapē mē hpānhā Tīrtūm mā mry hkwȳ pa nē hkamrō kapī nē mē ho Tīrtūm wȳ. Kot hā mē omunh nē mē mex ã mē harēnh kaxyw. Tā nhūm Jejus wrȳ nē mēmo mryta pyrà nē ã mē panē hkamrō pikapīr anē. Kaxyw na pre mē pahtō maatija mē pahwyr ī ho ī nē wrȳ nē mē pahtyka nē ni nhōhy rūm kato. Jao kēp mē pahto Tīrtūm wȳ xwÿnh maati. Na pre Tīrtūm kām hprām xà hkōt mē panē mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīrer

pa. Tā kot mē pahpyrà nē mēmoj punuj pumunh nē amnhī xà htŷx kamā hamak o pa jakamā kēp mē pakamā ukaprī xwŷnh ā pixi mex na. ¹⁸ Kormā htyk kêt ri na pre mē pahpyrà nē omnuj nē ri pa. Nhūm mēkarōmnuti nhō pahi kot tanhmā amnhī tomnuj to hprām xàj tee ri hköt kām ahkrox o pa hkaprý nhūm hköt amnhī nhîpêx kêt nē amnhī nē ho axtem nē. Jakamā koja Satanastija urâk nē tanhmā mē panhîpêx to nhūm Jejus mē pahtā omu nē amnhī pyrà nē tanhmā kēp mē panhîpêx to pu mē ÿ hâ kutā amnhī to htŷx nē papa.

3

*Jejus kot amnhī to rax o Mojes jakrenh ā harēnh
Juāw 1.17-18*

¹ E ixkràmnhwŷjaja. Ra Tîrtûm kot mē pahte kapēr mar nē tām amnhī nhîpêx o ri papa kaxyw mē pahto hkra jakamā kwa kér ka mē Jejus kot tanhmā mē pamā amnhī nhîpêx toja mā ajamaxpēr râhā ho ri apa. Na pre Tîrtûm mē pahwŷr kumē nhūm mē pahwŷr wrŷ nē Tîrtûm kapēr o mē pajahkre ho ri mē pahkôt pa. Nē te kēp mē panhō patre pyrà nē mē pahto Tîrtûm wŷr o pa. ² Na pre Tîrtûm finat Mojes kwŷ kaxyw Mojesja xâm nhūm kâm hprām xà hköt tanhmā mē hipêx to ho pa. Tā nhūm hpânħā mē pakaxyw Kra Jejusja xâm nhūm Mojes pyrà nē Tîrtûm kâm hprām xà hköt pix mā tanhmā mē panhîpêx to ho pa. Hamē na pre wa Tîrtûm jamaxpēr xà hköt tanhmā kâm mē panhîpêx to ho pa.

³ Koja mēhō amnhîm ixkre mex nhîpêx nē hipêx pa nhūm hkwŷjaja hwŷr mra nē omu nē mex

kumrêx ã harê. Nom kot hipêx xwŷnhta àhpumunh xà hkôt hipêx jakamã tâm na mex o kot ixscreta jakrenh. Ja pyrà nê finat Mojes kot amnhî to rax tâ nhûm Jejus kot amnhî to rax o kot hakrenh. Mojes te kêp ixscreta nhîpêxta pyràk no Jejus te kêp ixscreta nhîpêxta pyràk jakamã kot amnhî to rax o kot Mojes jakrenh.

⁴ Nê më kot ahpýnhä amnhî krâa hkôt tanhmä ixscreta nhîpêxta pyràk na mex o ixscreta jakrenh. Tâ ja pyrà nê Tîrtûm kot mêmôj piitâ ho kator jakamã kot amnhî to rax o kot mêmôj piitâ ho kator xwŷnh jakrenh par.

⁵ Nê finat Mojes na pre hte Tîrtûm kâm hpräm xà hkôt tanhmä amnhî nhîpêxta pyràk na pa. Nê ma kâm hkwýjê piitâ hkôt më kâm kapêr jarênh o ri pa. Tîrtûm tanhmä kot më kâm kapêr tota kukamä nhûm më kâm harênh o më hkôt pa. No ãm Tîrtûm mä tanhmä amnhî nhîpêxta pyràk na xwŷnh pix na pre.

⁶ Nê Kris haxwýja na pre hte Tîrtûm kâm hpräm xà hkôt tanhmä amnhî nhîpêxta pyràk na pa. Nom Mojes rom kêp Tîrtûm Kra kumrêx jakamã kurom kêp më panhô Pahihti kumrêx. Tâ kwa kêr pu më kâm hpräm xà hkôt pix mä tanhmä kâm amnhî nhîpêxta pyràk na ri pa. Më kot hâ tanhmä më panhîpêxta pyràk na htâ pu më ÿ hâ më kutâ amnhî to htýx nê pa nê pajamaxpêr o:

—Nà ixpunuj nê ixpa htâ kot paj ixpunuj râhâ ixpa ho ixpa hkêt nê. Koja nhýrmä Tîrtûm ixto mex kumrêx pa axte tanhmä ixpunuj to nê ixpa hkêt nê. Hêxta waa nê. Nà ja inhmä hpräm týx kumrêx.

Anhýr o amnhî kukamä pajamaxpêr o pa.

*Mē pahte Tîrtûm kaga hkêt ã mē pamâ karô
Wam Korît 10.1-11; Jutre 5*

7-8 Amnepêm na pre mĕhõja tanhmã Tîrtûm Karô nhŷ hã kapêr to nĕ kapêr o:

E kér ka mĕ Tîrtûm kapêr mar tÿx o apa.

No ama nĕ ãm ama nĕ ri hã apa hkêt nĕ. Rÿ kapêr pê akrâ hihty  o apa hkêt nĕ.

Mĕ akukamã mĕ anhîg tjaja na prem ã amnh  nh p x an  n  Tîrtûm kapêr p  hkr  hihty  o pa. Kap t ã Mojes k t m  pata ã na prem k m Tîrtûm kapêr mar pr m k t n . N  tee ri amnh  kukam  hamaxp r n  akup m Ejit w r hkr  n  axp n m : “Kwa na pu m  ra pa punu  t x n  papa nh m Tîrtûm ãm ja h  m  pa pumu n  tanhm  m  pahto mex to hk t n . M n ra m  pahkaga n ? E kwa pu m  awjan  n  ma akup m Ejit w r m n papa.” An .

9-10 Na prem ã axp n m  kap r anh r o ri pa h  amgr  p  40.

Tîrtûm xat  kot tanhm  m  ho mex to nh m m  kot amnh  t  omunh t  ãm omu n  ht x ri amnh  hkr  hk t pa.

Nh m tee ri amnh  t  m  omu n  m  kam  gryk n .

H mri n  hamaxp r o: “N  p r m  hamaxp r kot m  h  hkw  j t k t kumr x. Te m  hamak kre hk t pyr  n  ixkap r mar k t n .” Anh r o hamaxp r.

11 H mri n  m  k m: “E m  inhma. ã m  ate amnh  nh p x anh rja myrap  kot kaj m  ma ixte m  am  pika mex nh r m  xw ynhta w r apa hk t n .” Anh r o m  k m kap r. An .

Ã měhōja Tīrtūm Karō nhŷ hã te Tīrtūm tām kot mě kām kapēr pyràk o mě harēnh anē. ¹² Jakamā kwa mě okora ixkràmnhwŷjaja. Kêr ka mě amnhĩ to mex o apa. Tīrtūm kēp Mēpahpām ā pixi mex tā kot kaj mě tanhmā ajamaxpēr punuj to rŷ amnhĩ kaxyw hkôt ajamaxpēr kêt hāmri nẽ te ate amnhĩ katut kôt ãm pyràk o hipêx nẽ hkaga. Kwa mě ā amnhĩ nhîpêx anhŷr kêt nẽ. ¹³ Kêt mě Kris kôt axpēn to axihtŷx o ri apa. Nẽ apkati mě ā axpēn nhîpêx anhŷr râhã nẽ. Kot kaj mě anhŷr kêt hāmri nẽ mě amā Tīrtūm kapēr mar prām kêt ā amnhĩ to amnhîrît. Jao tanhmā amnhĩ tomnuj to ho ri apa nẽ atŷx ajamaxpēr o: —Nà ixte ā amnhĩ tomnuj anhŷr tā nhûm Tīrtūm ja hã ixpumu nẽ ãm hã ixpumu.

Anhŷr o ajamaxpēr japêr. Rŷ mě ajamaxpēr o:

—Nà na pa hte ā amnhĩ tomnuj anē nhûm Tīrtūm ja hã ixpumu nhûm ja kâm mex nẽ.

Anhŷr o ajamaxpēr japêr. ¹⁴ Kwa mě ri ā ajamaxpēr anhŷr kêt nẽ. Amnepê mā mě pahte Kris kôt amnhĩ xunhwŷr nhûm kot mě pahto hkrata ā na pu prem amnhĩ kaxyw hkôt pajamaxpēr o papa. Tā kêr pu mě arî ā amnhĩ nhîpêx anhŷr tŷx o papa râhã ty. ¹⁵ Tīrtūm kapēr ā kagà htûm kot ja jarênh kot:

E kêr ka mě Tīrtūm kapēr ma nẽ mar tŷx nẽ.

No ama nẽ ãm mar nẽ ri hã apa hkêt nẽ.

Rŷ mě kot hkaga xwŷnhjê pyrà nẽ kēp akrâ hihtŷx kêt nẽ. Anē.

¹⁶ Mě panhîgêtjaja na prem Mojes kôt pika pê Ejit rûm kato nẽ hkînh nẽ ma kapôt ā kormā pika mex wŷr pa. Nom Tīrtūm kapēr mar nẽ hkôt amnhĩ nhîpêx râhã hkêt nẽ. Na prem kuma nẽ hkôt

amnhî nhîpêx o hâ apkati grêre htâ ra mêmôj nhý hâ omnuj nê pa hâ amnhî pumu nê tee ri amnhî kukamâ hamaxpêr. ¹⁷ Jao xatâ kapêr nhîrôp kuhê nê amnhî hkrâ hkôt pix mä amnhî nhîpêx o pa ho ra hâ amgrâ pê 40. Hâmri nhûm tee ri amnhî tâ më omu nhûm ja kêp omnuj nê. Jakamâ nhûm më piitâ kapôt â ri pa nê gaa nê pikaprâr pa. ¹⁸ Më kot kapêr mar kêt jakamâ nhûm më kâm:

—Nà â më ate amnhî nhîpêx anhýr o ri apaja mýrapê kot kaj më ixte më amâ më amex nhôr mä xwýnhta wýr apa hkêt nê. Anê.

¹⁹ Tâ më kot amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr o pa hkêt jakamâ na prem pika mexta wýr hpôx kêt râhâ pikaprâr pa. Nhûm më hkra nê më htàmnhwýjê pixjaja na prem më mýr pê hwýr pôj nê kamâ pa.

4

Më pahte Tîrtûm kukwak ri pajamakêtkati nê ri papa hâ më pajareñh

¹ Më pahte Tîrtûm kukwak ri pajamakêtkati nê ri papa ho papaja Tîrtûm kâm hprâm jakamâ kwa kér pu më amnhî pumunh mex o papa. Nê wam më panhîgêt rom Tîrtûm kapêr mar týx nê hkôt mân kêt ri amnhî nhîpêx mex râhâ nê. Kér pu më kurom më pajamak kâm amnhî krit xâ hâ pika mexta wýr pôj. ² Më kot më pahtpyrâ nê Tîrtûm kapêr mar mex tâ na htem amnhî kaxyw hkôt hamaxpêr kêt nê. Te më kot mar kêt pyràk. ³ ãm më kot amnhî kaxyw Kris mä hamaxpêr xwýnh pixjaja na htem kukwak ri hamakêtkati nê ri pa ho pa. Amnepê mä mêmôj piitâ hkêt ri na pre Tîrtûm

mēmoj piitā ho kator pa hāmri nhūm apkati nhūm axte mēmoj tā àpênh kêt nē. Ām õ krī kamā arī hamakētkati nē hkôkôt o hkrī. Tā mē pahte uràk nē pajamakētkati nē papa ho papaja na kām hprām. No wam ri mē pa xwÿnhjaja mē kot amnhī tomnuj mýrapê na pre Tîrtûm mē kot urà nē hamakētkati nē paja nē mē hkurê. Kapēr ã kagà htûm kot harēnh kot:

Na pre Tîrtûm tee ri amnhī tā mē kot hipêx ã mē omu nhūm ja kêp omnuj nē. Hāmri nhūm mē kām: “Nà kot kaj mē ixtukwak ri axàmnhīx ajamakētkati nē apa hkêt nē.” Anē.

⁴ Nē kot harēnh kot:

Na pre Tîrtûm àpênh ã arīgro kêp 6 hāmri nhūm arīgro pê 7ta ã nhūm axte mēmoj tā àpênh kêt nē. Na pre arī hkôkôt o nhŷ.

Arīgro pê 7 ã arī hamakētkati nē hkôkôt o nhŷ. Anē.

⁵ Nē mē kot kapēr mar nē ãm mar xwÿnhjê jarēnh kot:

Kot kaj mē aa ixtukwak ri axàmnhīx nē ajamakētkati nē apa hkêt nē. Anē.

⁶ Mē panhīgêtjaja kot amnhī kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr kêt jakamā na prem hamakētkati nē ri pa hkêt nē. Tā mē papajaja na Tîrtûm arī kām mē paxàmnhīx nē pajamakētkati nē papa hprām.

⁷ Amnepêm Ijaew Tîrtûm kôt hamaxpêr kêt jakamā na prem kapôt ã pikaprâr pa. Hāmri nhūm amgrà xohtô nē hapêx nhūm Tîrtûm mē hkanrêhâ mē htàmnhwŷjê hō pê finat Tawija mā kapēr nhūm kuma nē mē pamā tanhmā kapēr tota ã kagà nē hā kagà kot:

Kwa kêr ka ixkapēr ma nē mar tÿx nē.

No mē anhîgêtjê pyrà nē akrâ hihtŷx ho inhma nē
ãm inhmar kêt nē. Anē.

Na pa pre ra mē amâ ã ja jarênh anē. ⁸ Na pre finat Jojueja finat Mojes mîr pê ma pika pê Kanaâ hwŷr mē hkanrêhâ mē hkrajê o pa nē hwŷr mē o pôj. Tâ nhûm prem Jojue kukwak ri hamakêtktati nē pa ho pa hkêt nē. Kêp ãm kukwak ri ã amnhî nhîpêx anhŷr ronhŷx Tîrtûm axte mē kâm mē hamakêtktati nē mē hamak kâm amnhî krit nē mē pata hkukamâ harênh kêt nē. ⁹ Nom mē pahte kukwak ri pajamakêtktati nē pajamak kâm amnhî krit nē ri papa ho papaja na Tîrtûm arî kâm hprâm. ¹⁰ Na pre arîgro pê 6ja ã mêmôj piitâ ho kator pa nhûm apkati nhûm hamakêtktati nē hkôkôt o nhŷ. Tâ kot puj mē pahpê hkrajaja amnhî to kuwŷ nhûm tanhmâ mē pahkrâ hto pu mē kukwak ri urâk nē paxàmnhîx nē pajamakêtktati nē papa ho papa. Te Tîrtûm àpênh pa nhûm apkati nhûm hamakêtktati nē hkôkôt o ýrta pyràk. ¹¹ Jakamâ kwa kér pu mē amnhî to kuwŷ kê ã mē panhîpêx anê pu mē urâk nê ã amnhî nhîpêx anhŷr râhâ ho papa. Nom kot pu mē pahkwŷ Ijaewjê pyrà nê kapêr kwŷm amnhî nhîpêx o papa hâmri nê mē urâ nê paxàmnhîx pajamakêtktati nê papa hkêt nē.

Tîrtûm kapêr te kot wapo xwa gix pyràk ã harênh

¹² Nê Tîrtûm kapêrja te ï ho tanhmâ kot mêmôj to kaxyw hihtŷx pyràk. Nê te wapo xwa gix pyràk. Koja mêmô õ wapo xwa mex nê ho mêmôj jakâr mex nê. Ho mry hi jakâr mex pê kaxwŷnh kâm hi kanhîn o amnhîrît. Ja pyrà nê na hte Tîrtûm kapêr mē pajamaxpêr o amnhîrît nê mex ã harê rŷ omnuj ã harê.

¹³ Nē na htem Tîrtûm pê mêmôj to pimxur kêt nê. Na hte hprî hâ mêmôj piitâ omunh pa. Nê mêmajamaxpêr kôt mêmahpumunh pa. Na pu htem â kot mêmôj piitâ omunh par anhýr xwýnhja noo mân tanhmâ amnhî nhípêx to râhâ ho papa.

*Jeus kêp mêmpanhô patre maati hâ harênh
Eprêw 10.19-25; WamJuâw 2.1-2*

¹⁴ Nê Ijaew nhô patrejaja na pre htem Tîrtûm mân amnhî jarênh xâ hâ ixkre hwýr agjê nê kamâ mêm ho Tîrtûm wýr o pa. Ja pyrà nê na pre ra Jeus Tîrtûm nhô krî hwýr api nê kamâ mêm pahto hwýr o hkrî. Kêp Kra kumrêx jakamâ kêp mêm pahto Tîrtûm wýr xwýnh maati. Jakamâ kwa kér pu mêm amnhî kaxyw hkôt pajamaxpêr týx râhâ ho papa. ¹⁵ Satanasti na pre te kot mêmpanhîpêx pyràk o Jeus nhípêx. Nê tee ri kot tanhmâ kâm kapêr to nhûm kot mar nê tanhmâ amnhî tomnuj to hprâm xâj ãm ri kâm ahkrox kaprî nhûm kutâ amnhî to htýx nê hkôt amnhî nhípêx kêt nê. Tâ kot Satanasti kot amnhî nhípêx â omunh mex jakamâ na hte kêp mêm pahtanopxar mex o pa. Kot mêm paxirerek kôt mêm ahpumunh mex. ¹⁶ Jakamâ kwa kér pu mêm amnhî tâ kamâ pahpijaàm kêt kâm paxàmnhîx ri amnhî to hwýr o papa. Kêp mêm pakutâ nojarêt xwýnh nê kêp mêm pakamâ ukaprî xwýnh jakamâ kér pu mêm tee ri mêmôj tâ amnhî pumu nê amnhî to hwýr kurê kumrêx. Hâmri nê ý hâ paxàmnhîx nê pajamakêtkati nê ri papa.

5

¹ Nê mêmpanhô patre maati Jeusja Tîrtûm na pre mêm pakaxyw ãm. Kêp mêm pahkwây hâ mêm pakaxyw

ãm nhûm hte mĕ pahto Tîrtûm wýr o pa. Nẽ kãm mĕ pahkñh xà nhõr o pa. Kot ja hã mĕ pahpumunh nẽ mĕ pahte kap r kw m tanhm  amnh  nh p x to ho papa hã mĕ pakam  gryk o hap x tokyx anh r kaxyw.

² M  M panh g t j ja na pre htem m    patre maati hw y  mra n  k m tanhm  amnh  tomnuj to h  amnh  jar  nh m m  kuma n  m  kam  ukapr  n . M  ur  n  korm  kot Tîrtûm k t amnh  nh p x totuj anh r jakam  na pre m  kot tanhm  amnh  jar nh toja ma n  m  kam  ukapr  n . ³ H mri n  m  hp nh  Tîrtûm m  m moj g  n  m  n en amnh  p nh  k m m moj g . M  ur k n  kot amnh  tomnuj o paja m rap  amnh  p nh  k m m moj g . ⁴ No na pre hte patrejaja amnh  kr  hk t k p patre maati kaxyw amnh  xunhw y  k t n . Tîrtûm kot m  kaxyw m  unhw y  jakam  na pre m  kaxyw finat Ar w ja x m nh m k p m    patre maati h  m  ho Tîrtûm w y  o pa.

⁵ N  Kris haxw y ja k p m  panh  pahi maati h  t m kot amnh  x m k t. Tîrtûm na pre m  pakaxyw  m n  tanhm  k m kap r to n  k m:

N  ap  Ixkra na ka.

Kot paj jar h  ixp  Anh p  x  h  m  k m amnh  jar . An .

⁶ N  hp nh  k m:

Kot kaj Mekijetek pyr  n  ap  patre maati h  m  ho ixw y  r h  ho ri apa. An .

⁷ Jejus korm  pika ja kam  pa ri na pre amnh  to Tîrtûm w y  r h  ho pa. T h  h k p r  n  tee ri m moj t  amnh  pumu n  amnh  to kuw y . N  tee ri m  kot hp rta kukam  hamaxp r  n  my 

kām amnhī to kuwŷ. Kop apu Tîrtûm kām mē kot kēp hpîr prām kêt ronhŷx pre tanhmā nê mē kām hkurê xwŷnhjê ho nhûm mē hpîr kêt nê. Jakamā nhûm pre ã amnhī to hwŷr anê. No ãm Tîrtûm kām prâm xà hkôt kām amnhī nhîpêx prâm jakamā nhûm kuma no ãm tanhmā nê mē ho hkêt nhûm prem kupî. ⁸ Kêp Tîrtûm Kra kumrêx tâ amnhî xà htŷx kām hamak kām ty. Jao Tîrtûm kām hprâm xà hkôt amnhî nhîpêx ã amnhî pumunh mex nê. ⁹ Na pre amnhî xà htŷx kām hamak o amnhî mex o amnhî mex ã mē kām amnhî to amnhîrît. Jakamā na hte mē kot kapêr kôt ri amnhî nhîpêx o mē pa xwŷnhjê mä mē kot amnhî nhîpêx nyw jagjê nê nhŷrmâ Tîrtûm mē wa kuri mē hfîr tûm nê mē pa mä xwŷnhjê hâ mē harê. ¹⁰ Jakamâna pre Tîrtûm Mekijetek pyrà nê kêp patre maati kaxyw ãm.

*Mê pahte Kris kaga nê mē pahekurê
Wam Korût 3.1-2, 13.11, 14.20; Epes 4.11-16*

¹¹ Nê Jejus kêp mē pahto Tîrtûm wŷr xwŷnh maati hâ harênhja inhmâ ixprî hâ mē amâ harênh par prâm tâ ka mē kormâ inhmar tŷx kêt nê. Pa tee ri ixprî hâ mē amâ harênh kaprŷ. Te mē amâ mar prâm kêt o amôr pyràk. ¹² Amnepê mä mē ate Kris kôt amnhî xunhwŷr nê kapêr mar tŷx tâ kormâ nhâm amnhî xô ri ho amnhî kwŷjê jahkre ho ri apa hkêt nê. Te mē ate hâ ano hkêt pyràk jakamâna pa hte arî mē amâ kapêr kot amnhîrît mex xwŷnh kwŷ ho mē ajahkre ho pa. No kot amnhîrît mex kêt xwŷnh o mē ajahkre hkêt nê. Te mē hkarâre kot amnhî nhîpêx pyràk o na ka htem amnhî nhîpêx o apa. Na hte mē hkarâre mëõ mex kur kêt nê. Âm kormâ katorxâ hkâ pix kaô. Ja pyrà nê ãm Tîrtûm

kapēr kot amnhīrīt mex xwȳnh̄ta pix na ka mē mar
tȳx o apa nom kapēr kot amnhīrīt mex kêt xwȳnh̄ja
ka mē mar mex kêt nē.

¹³ Nē mē hkaràre kormā Tīrtūm kapēr mar kêt jakamā na htem kormā mēmoj mex nē mēmoj punuj pumunh kêt nē. Tā te mē ate mē kot amnhī nhîpêx pyràk.

¹⁴ Mē kot Tīrtūm kapēr mar mex xwȳnhjaja na htem hprī hā kapēr piitā mar tȳx nē. Kot amnhīrīt mex xwȳnhja mar tȳx nē māänēn kot amnhīrīt mex kêt xwȳnhja nhūm mēhprī hā piitā mar tȳx nē. Te ho mē àptàr kot mēõ mex kur o pata pyràk. Jao ra mē àptàr jamaxpēr o hamaxpēr o ri pa nē hamaxpēr o:

—Kot paj tām amnhī nhīpēx o ri ixpa nhūm ja inhī mex nē. Nom kot paj axtem tanhmā amnhī tomnuj to nhūm ja ixpē omnuj nē. Jakamā kot paj tām amnhī nhīpēx pix o ri ixpa nhūm Tīrtūm mā ja mex nē. Anē.

6

1-2 Na pu prem ra Tīrtūm kapēr kot amnhīrīt mex xwÿnhta kwÿ ma. Täm na ja:

Kris kot mē panē tanhmā amnhī nhīpēx to hā
harēnhja.

Nē mē pahte amnhī tomnuj kaga hā kot mē pamā karōja.

Nē amnhī kaxyw Tīrtūm kōt mē pajamaxpēr ā
mē pamā karōja.

Nē mē pahpē Tīrtūm kra hā amnhī to amnhīrīt kaxyw mē kot mē pahkrā kumrār ā pamā karōja.

Nē mē pahte Tîrtûm mā tanhmā amnhī nhîpêx to
ho papa hkukamā mē kot mē pahkrā hā īhkra
jaxwyr nē mē pahto Tîrtûm wyr ā mē pamā
karōja.

Nē mē pahtyk nē akupŷm mē pahtîr ā mē pa-
jarênhja.

Nē Tîrtûm kot nhîrmā mē kot amnhī xà htŷx kām
hamak tûm xà hwyr mē kêp hkra hkêt xwŷnhjê
janorja.

Mêmôjja piitâ pu mē ra harênh mar tŷx nē. Prî hâ
kot amnhîrît mex. Tâ kwa kér pu mē hpânhâ hijuk
ri kot amnhîrît mex kêt xwŷnh kwŷ ma. Jao mē
pahpê Tîrtûm kra xâptâr mex nē ri papa.³ Jakamâ
kwa kér pu mē kot amnhîrît mex xwŷnh kumrêx
kwŷ ma nē hpânhâ hijuk ri kot amnhîrît mex kêt
xwŷnh kwŷ ma. Nē axpën mā harênh râhâ ho ri
papa. Nâ koja Tîrtûm kâm ja prâm pu mē ā amnhî
nhîpêx anhîr râhâ o ri papa.

⁴⁻⁶ Na pre ra mē pahkwŷjaja Kris kaga nē htŷx ri
amnhî nhîpêx o pa. Mē kot kapêr mar tŷx tâ axtem
nē hkaga jakamâ koja mē axte kapêr mar kêt nē.
Ra mē kâm mar prâm kêt. Kot puj mē tee ri axte
mē kâm harênh o papa kapry. Na prem hprî hâ
kuma. Tîrtûm kâm mē ho hkra hprâm ā harênhja
nhûm prem hprî hâ kuma nē kâm mar prâm nē
hkôt amnhî xunhwŷ. Hâmri nhûm Tîrtûm Karõ te
mē panhîpêx pyrà nê mē hkarõ mā agjê nê mē kot
amnhî to mex o pa kaxyw tanhmâ mē hkrâ hto
nhûm prem ÿ hâ tanhmâ kâm amnhî nhîpêx to ho
pa. Nê kâm Tîrtûm kapêr mar prâm nê. Nê axpën
mâ mex o mex ā harênh o pa. Nê aa mē kot mêmôj
pumunh kêt kwŷ pumu nê axpën mâ harênh o:

—Nâ Krisja ãm hâmri àhpumunh tŷx o àhpumunh

tÿx. Koja nhÿrmã akupÿn mẽ pahwÿr wrÿ nẽ axte mẽ pamã àhpumunh tÿx o amnhïrît pu mẽ omu.

Anhÿr o kapêr tã tanhmã hamaxpêr to nẽ hkaga. Jakamã te mẽ kot axte Tîrtûm pê Krata pí hã nhôr nẽ hpír pyràk. Nẽ te mẽ piitã mẽ noo mã tanhmã haprÿ hto nẽ tanhmã kãm kapêr punuj to pyràk. Jakamã kot pu mẽ tee ri akupÿm tãm mẽ unhwÿr prãm kaprÿ.

⁷ Na hte Tîrtûm mẽ pahto mex rãhã ho pa. Jao mẽ pamã mẽ pahpur ã na rẽ pu mẽ kamã panhõ rûnh nẽ. Jakamã mẽ kot amnhï kaxyw Kris kôt hamaxpêr nẽ hkôt amnhï xunhwÿr prãm xwÿnhjaja te mẽ hpur mex nẽ kamã mêmoj ô rûnh pyràk. Nẽ uràk nẽ amnhï to mex o pa. ⁸ Nom koja mẽ hpur kãm mêmoj nhïgrôt mex kêt japêr. Kamã mrônhï nẽ kahpare nẽ mêmoj punuj pix hapôj nhûm mẽ tee ri omu nẽ hkaga kurê kumrëx. Tã mẽ kot Kris kaga xwÿnhjaja te pur punuj kot amnhï nhïpêxta pyràk nhûm Tîrtûm te kêp pur nhõ dõn pyràk. Jao tee ri amnhï tã mẽ kot amnhï nhïpêx ã mẽ omu nẽ mẽ hkaga kurê kumrëx nẽ ma mẽ kot amnhï xà htÿx kãm hamak tûm xà pê kuwyta wÿr mẽ rëngh pa.

⁹ E ixkràmnhwÿjaja. Inhmã mẽ akînh jakamã na pa ã mẽ amã mẽ kot Kris kaga xwÿnhjê jarênh anẽ. Nom te mẽ ate mẽ uràk kêt. Kris kôt mẽ ate amnhï xunhwÿr xwÿnh mex na ka mẽ. Ra mẽ ate hkôt amnhï xunhwÿr tÿx jakamã te mẽ apê pur mexta pyràk. ¹⁰ Na ka htem Kris kôt mẽ akwÿjê ho mex o ri apa. Te mẽ amã amnhï tã ma pyràk o axp  n nhïpêx o ri apa nhûm Tîrtûm ja h   m   apumu. Tã koja tanhmã ja h   m   ato mex to. Kot tãm m  

panhîpêx o pa jakamã koja tanhmã mẽ ate axp n nh p x mex tota   tanhm  m  ato mex to.

¹¹ T  k r ka m  ar    axp n nh p x anh r o ri apa r h  ty k  nh rm  ja h  m  ato mex n .   m  ate amnh  nh p x anh r o apaja na inhm  hpr m t y kumr x. ¹² Kot kaj m    amnh  nh p x an  h mri n  am  kaga n  apa hk t n . N  amnh  nh p x o te T rt m kra hkw  htyk xw nhjaja korm  ht r ri kot amnh  nh p xta pyr k. Na prem amnh  kaxyw T rt m m  hamaxp r t y r h  ho pa. Kot m  ho mex   m  h  amnh  jar nhja nh m prem amnh  t  kam  hamak r h  ho pa. T  amnh  t  kam  hamak o pa ry rax r h  ty nh m T rt m ra kot m  h  amnh  jar nh x  hk t m  ho mex n . T  k r ka m  ur k n    amnh  nh p x anh r o ri apa r h  ty. ¹³⁻¹⁵   na pre finat Apra wja amnh  nh p x an . Korm  hkra hk t t  nh m T rt m k m hkra n  kanr h  ht mnhw j  hkukam  tanhm  m  har nh to n  k m:

—Pa Apra w. E inhma. Kot paj apr o m  war ato mex n . Kot kaj war akra h mri n  gaa nh m akanr h  war at mnhw j a oht  rax kumr x.  m h mri na pa   m  hkukam  am  m  har nh an . Kot paj am  amnh  jar nh x  hk t   anh p x an . Ixp  m  anh p x xw nh na pa   am  amnh  jar nh an . An .

T    k m wa hkra jar nh anh r t  nh m wa tokyx hkra hk t n . Nom tee ri ja h  amnh  pumu n  T rt m kot wa k m h x   hk mn x k t n .  m hk mn r rom   hamaxp r an  n  hamaxp r o:

—N a kot paj wa nh rm  ixsra. T rt m t m kot wa inhm  wa ixsra jar nh k n . An .

Tā nhūm amgrà xohtô rax kumrēx nē hapêx nhūm wa hkra. Nhūm axte amgrà hkwìy hapêx nhūm wa hkanrēhā htàmnhwìy hkwìy. Ra Tīrtūm kot mē hkukamā Apraāw mā mē harēnh xà hköt. Tīrtūmja hihtyìx o hihtyìx nē àhpumunh o àhpumunh jakamā na pre amnhī jarēnh xà hköt ã wa kām wa hkra nē wa htàmnhwìyjē nhōr anē. Kot ra wa kām hā amnhī jarēnh xà hköt. No ri nhām mēhō nhīxi jarēnh kôt wa kām wa hkra jarēnh kêt nē. Mēhō kot we hihtyìx o hihtyìx o Tīrtūm jakre nhūm we ri hixi jarēnh kôt ã wa kām mē harēnh anē? Amrakati kumrēx. Jakamā na pre wa kām amnhī jarēnh o:

—Nà ixàhpumunh xà hköt na pa ã war amā war akra jarēnh anē. Anē.

¹⁶ No pika ja kamā na htem ã amnhī jarēnh anhŷr kêt nē. Na htem mēhō mā tanhmā mēmoj tā amnhī jarēnh to kaxyw nē mēhō hihtyìx o kot hakrenh xwŷnh nhīxi jarēnh kôt amnhī jarē. Nē amnhī jarēnh o:

—Nà ixte jahti noo mā ã amā amnhī jarēnh anhŷr jakamā ãm hāmri na pa ã amnhī jarēnh anē. Anē.

Kot hā amnhī to hêx nhūm hihtyìx o kot hakrenh xwŷnhta kot hā harēnh mar nē hā tanhmā homnuj to pymaj na htem ã mē hixi jarēnh kôt mēmoj tā amnhī jarēnh anē. Hāmri nē kot tanhmā hā ho pymaj ra kot amnhī jarēnh xà hköt tanhmā mēmoj nhīpêx to. ¹⁷ Nom Tīrtūm na hte uràk nē nhām mēhō nhīxi jarēnh kôt ri mēmoj tā amnhī jarēnh kêt nē. Na hte tām amnhī jarēnh xà hköt mēmoj to anē nē aa hā amnhī to hêx kêt nē. Na pre mē pahpê hkrajê mā kām:

—Kot paj nhýrmā mē ato mex rax nē. Ām hāmri na pa mē amā amnhī jarē. Ixte amnhī pumunh xà hköt na pa ã mē amā amnhī jarēnh anē. Anē.

Mē pahte ãm hāmri kot amnhī jarēnhja mar nē amnhī to hêx kêt ã omunh kurê kumrëx kaxyw. Koja Tîrtûm mêmoy tâ ã amnhī jarēnh anē hāmri nē hijuk ri axtem hpânhä tanhmā amnhī jarēnh to hkêt nē. ¹⁸ Jakamā koja nhýrmā ma amnhī wyr mē pahto àpir ã amnhī jarē hāmri nē ãm hāmri amnhī jarē nē amnhī jarēnh o:

—Nà ãm hāmri ixte amnhī pumunh xà hköt na pa mē amā ja hā amnhī jarē. Anē.

Koja ã amnhī jarēnh anē hāmri nē hijuk ri axte hpânhä tanhmā mêmoy jarēnh to hkêt nē. Ra kot ã amnhī jarēnh anhýrja koja arī râhā nē. Jakamā e kwa kér ka mē tee ri amnhī kukamā ajamaxpér o ri apa hkêt nē. Ra mē pamex nē ri papa kaxyw Tîrtûm kôt amnhī xunhwyr jakamā kér pu mē arī kot mē pahto mex rax xà hā arîgrotamār râhā ho ri papa.

¹⁹ Na hte kanôre ho htŷx xâja kanôre ho htŷx nhûm ma gô hköt pa hkêt nē. Ja pyrà nē kot puj mē Tîrtûm kot mē pahto mex xà kamā pajamak o papa hāmri nē hkaga hkêt nē.

Amnepê mā na pre hte mē panhō patre maatija Tîrtûm mā amnhī jarēnh xà hā ixkre hwyr agjê nē hköt ã kupêxê ho hitom maati hwyr agjê nē kamā mē ho Tîrtûm wyr o kuhê. Tâ nhûm Jejus akupým kaxkwa hwyr api nē Tîrtûm ri hkri hāmri nē patre maatita pânhä tâm mē pahto hwyr o hkri. ²⁰ Na pre ra mē pakukamā kaxkwa hwyr api nē kamā pa ho pa nē finat Mekijetekja pyrà nē kêp mē panhō

patre maati. Tā koja mē pahto Tīrtūm wȳr rāhā nē pa ho pa.

7

Patre Mekijetek jarēnh

¹⁻³ E kot paj ixprī hā mē amā tanhmā finat Mekijetekja jarēnh to ka mē inhma. Krī pē Sarē kamā na pre kēp mē ō pahi nē māänēn kēp mēō patre. Sarēja mē pakapēr kām kēp: “Mē hamakētkati nē ri mē pa xwȳnhjē nhō krī.” Jakamā Mekijetekja mē pakapēr kām kēp: “Mē hamakētkati nē ri mē pa xwȳnhjē nhō pahi.” Nē māänēn kēp: “Pahi kot tām amnhī nhīpēx o pa xwȳnh.” Nē Mekijetek nhīpēêxà nē katorxà nē higēt nhīxija mē pahte harēnh mar kēt. Nē kator ā arīgro nē htyk ā arīgroja māänēn mē pahte harēnh mar kēt. Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot tanhmā ja jarēnh to hkēt. Ām Jeus pyrà nē kēp patre hā mē ho Tīrtūm wȳr rāhā ho pa xwȳnh pix ā kot harēnh. Ām ja pix na mē pahte harēnh mar. Nē kot amnhī to rax xwȳnh jakamā na pre Apraāw nhīri omu nē hā hpijaām kaxyw kām hikukrēx kwȳ gō. Na pre hkwȳjē mē ra mē urojē kutā amnhī xunhwȳ nē pijapu nē mē kēp mē ō pahi ho 4 nē mē himex. Nē mē kēp mē hikukrēx kwȳptà nē hamȳ nē ma ō krī hwȳr o mō. Nē kormā pry hā mōr ri Mekijetek kaxpa nhūm amnhī wȳr omu nē kām:

—Pa Apraāw? E kē Tīrtūm ato mex nē ka amex nē apa. Anē.

Nhūm amnhī tā kuma nē hkīnh nē. Hāmri nē kām mē hikukrēx kwȳptàr xwȳnh ta hkwȳ gō nhūm hamȳ nē ma amnhīm o mō. ⁴ Na pre Apraāw

kot amnhī to rax ã omu nē kām mēmojta kwȳ gō. Kēp mē pahpē Ijaew pàr krax jakamā māänēn kot amnhī to rax tā Mekijetekja uràk nē kot amnhī to rax ã omu nē kām mēmota kwȳ gō. ⁵ Finat Mojes kot Ijaew mā Tīrtūm kapēr jarēnh xà hkôt kām kugō. Na pre mē kām:

—Mē akwȳ pē finat Rewi hkanrēhā htàmnhwȳjaja kēp mē anhō patre jakamā kēr ka mē kām mē akukrêx kwȳ nhōr o ri apa. Kot kaj mē akrit kēp 10 nē kām ho pixi nē agō. Nē mē akàxpore kēp 10 nē kām hō gō. Kēr ka mē ã mē kām mē akukrêx nē mē akrit kwȳ nhōr o apa anē. Nē kēr ka mē kām mēmoj mex pix gō. Mē kēp mē akwȳ na mē. Mē apiitā mē apē Apraāw kanrēhā htàmnhwȳ jakamā kēr ka mē ã mē hipêx anhȳr o apa. Anē.

⁶ Tā Mekijetekja kēp Rewi hkwȳ hkêt tā nhūm Apraāw amarī ã hipêx anē nē kām pahi htyk xwȳnhjē kukrêxta kwȳ gō. Jao hikukrêxta kamā mēmoj kēp 10 nhūm omu nē kamā kām ho hpȳnh nē kugō. Na pre ã kām mēmoj nhōr anē. Hāmri nhūm amnhīm hamȳ nē kām:

—Nà ãm hāmri koja Tīrtūm ato mex rax nē. Anē. Ra Tīrtūm kot Apraāw kanrēhā kām htàmnhwȳ ho ohtō nē mē hkukamā mē harēnh jakamā nhūm Mekijetekja ã kām Tīrtūm kot ho mex ã harēnh anē. ⁷ Mē kot amnhī to rūnh o mē hakrenh xwȳnh pixjaja Tīrtūm kot mē ho mex kaxyw mē ho àhwȳr o pa jakamā na pre Apraāw o Tīrtūm wȳ. Jao kot amnhī to rax o kot hakrenh ã amnhī to amnhīrīt. ⁸ Hāmri nē Rewi hkanrēhā htàmnhwȳ kot amnhī nhīpêx pyrà nē Apraāw o Tīrtūm wȳ nē kēp mēmojta jamȳ. Mē uràk nē mēmoj kamā kēp 10ja rūm ho

hpýnh nẽ amnhñm hamý. Nom kot amnhñ to rax o Rewi hkanrëhã htàmnhwýjê jakrenh. Tirtum kapér ã kagà htûm kot Rewi hkanrëhã htàmnhwýjê htyk par ã më harënh tã tanhmä Mekijetek htyk ã harënh to hkêt jakamä kot amnhñ to rax o kot Rewi hkwýjê jakrenh.

⁹⁻¹⁰ Nẽ kot prý kamä Apraaw kaxparta ã kormä Rewi kator kêt tã kêp Apraaw kanrëhã htàmnhwý mä xwýnh. Jakamä nhñm Apraawja Mekijetek mä më hikukréxta kwý nhõr jao te Rewi mä õr pyràk. Tã nhñm amgrà xohtô nẽ hapêx nhñm Rewi hkanrëhã htàmnhwýjaja hapôj nẽ kêp më õ patre nẽ ri pa. Jao Mekijetek pyrà nẽ më kêp më hikukréx kwý jamýnh o ri pa.

¹¹ Nẽ finat Mojes na pre Ijaewjê mä tanhmä Rewi hkanrëhã htàmnhwýjê jarënh to. Kormä më hapôx kêt ri nhñm hkwýjê mä tanhmä më harënh to. Më kêp patre hã më harë. Tã nhñm më hapôj nẽ hprêk nẽ më ho Tirtum wýr o ri më hkôt pa. Nom më kot tãm amnhñ nhípêx o pa kaxyw na prem tanhmä më hkrã hto hkêt nẽ. Tanhmä kot më amnhñ to nẽ ã më hipêx anë? Jakamä nhñm Tirtum më hpanhã më pahwýr kiy rûm mëhõja më nhñm më pahwýr wrý. Nom kêp Rewi hkanrëhã htàmnhwý hkêt. Nẽ määnen kêp Rewi hpäm Aräw kanrëhã htàmnhwý hkêt. Axtem te Mekijetek kot amnhñ nhípêx pyràk xwýnh na pre. Jesus Krisja. Tãm na pre më pahwýr wrý hámri nẽ tanhmä më pahkrã hto pu më ý hã tãm amnhñ nhípêx o papa. ¹² No Mojes kapér kot Rewi hkanrëhã htàmnhwý pixjaja kêp më ho Tirtum wýr xwýnh ã më harënh. Tã nhñm Krisja më pahwýr wrý nẽ më hpanhã kêp

mẽ pahto àhwŷr o pa xwŷnh. Jakamã na pu htem axte Mojes kapêr kôt amnhĩ nhípêx kêt nẽ. Pãnhã Jeus kapêr kôt pix mã amnhĩ nhípêx o papa.

13-14 Nẽ Jeus kêp Rewi hkanrêhã htàmnhwŷ hkêt. Katorxà hkôt kêp Apraãw tàmnhwŷ Juta hkanrêhã htàmnhwŷ na pre. Ra mẽ pahte ja mar mex. Aa Juta hkanrêhã htàmnhwŷjaja kêp patre hkêt. Na pre Tîrtûm jajê mã mẽ kot mêmoy nhõr xà hã mësti kunñhtita ã kãm mêmoy nhõr nẽ hkwŷjê ho hwŷr ã mẽ kãm karõ hkêt nẽ. Âm Apraãw tàmnhwŷ Rewi hkanrêhã htàmnhwŷjê mã pix mã na pre ã mẽ kãm ja hã karõ anẽ. Tâ nhûm Jeus wrŷ nẽ mẽ hpãnhã mẽ pahto hwŷr o pa. Mẽ urak nẽ kêp Rewi hkanrêhã htàmnhwŷ hkêt axtem kêp Juta hkanrêhã htàmnhwŷ htã Rewi hkwŷjê hpãnhã mẽ pahto Tîrtûm wŷr o pa.

Mekijetek pyrà nẽ mẽ pahto Tîrtûm wŷr xwŷnh jarênh

15-19 Nẽ Ijaewja na prem Mojes kapêr mar tŷx nẽ hkôt amnhĩ nhípêx tâ aa amnhĩ to mex kêt nhûm Tîrtûm tee ri ja hã mẽ omu nẽ hamaxpêr o:

—Nà Rewi hkanrêhã htàmnhwŷjaja kêp mẽ õ patre nẽ mẽ ho ixwŷr o pa htã nhûm mẽ arĩ htŷx ri amnhĩ tomnuj pix o pa. Jakamã koja mẽ axte ri mẽ ho ixwŷr o pa hkêt nẽ. Anẽ.

Hãmri nẽ mẽ pakaxyw mẽ pahto àhwŷr xwŷnhja ta nẽ ãm. Kra Jeusja nhûm kuta nẽ ãm. Tãm na hte Rewi hkwŷjê rom tanhmã mẽ pahkrã hto pu mẽ kukwak ri tãm amnhĩ nhípêx nẽ Tîrtûm kôt amnhĩ nhípêx mex nẽ. Jao nhýrmã ma mẽ pahte Tîrtûm nhõ krĩ hwŷr paxàpirja jamãr o papa.

Jesus na hte Mekijetek pyrà nẽ k p m  pah o patre maati n  m  pahto T rt m w r r h  ho pa. K p Rewi hkanr h  ht mnhw y hk t t  T rt m pyrà n  k p ht r t m n  pa ho pa xw nh jakam  na pre T rt mja m  pakaxyw kuta n  m  pahw r kum . Kap r   kag  ht m kot har nh kot:

Kot kaj Mekijetek pyrà n  m  ho ixw r r h  ho ri apa. An .

20-21 No Rewi hkw j  m  na pre   kap r anh r k t n .  m Jejus pix m    kap r an  n  k m:

E kot kaj ap  m  ho ixw r r h  o apa xw nh. Kot paj nh rm  ap nh  axtem m h  x m k t n .

 m kapxipix kot kaj m  ho ixw r o apa r h  ho r h .  m h mri na pa am    ixkap r an .

Ixp  Pahi Maati h    ajar nh an .

22 Anh r jao Jejus kot amnh  to rax o Rewi hkw j  jakrenh par   ho amnh r t. M  kot Ijaew m  T rt m kap r jar nh nh m m  kot mar nom hk t amnh  nh p k k t jakam  nh m T rt m m  hp nh  Jejus x m. Tapxipix na hte tanhm  m  pahkr  hto pu m  t m amnh  nh p k mex o ri papa. **23** Rewi hkw jaja na prem axp n m r p  k p m o patre n  ri pa ht  htyk pa n  hap x. **24** Nom Jejusja ht r t m n  pa ho pa xw nh jakam  koja m  ur k n  aa hap x k t. Koja m  pahto T rt m w r r h  ho pa n  aa jam urer k t n . **25**   Jejus kot amnh  nh p k anh r jakam  te k p T rt m w r m  pah o pry pyr k. Na pu htem hk t amnh  xunhw y nh m m  pan  m  pahte amnh  tomnuj piit  r nh pa n  m  pahp  T rt m kra h  m  pajar .

26 N   m h mri k p m  pahto T rt m w r xw nh maati mex na. M  pakurom t m kot amnh  nh p k

mex o pa nẽ aa kot tanhmã amnhĩ tomnuj to hkêt. Tã ra Tîrtûm kot amnhĩ wŷr ho àpir jakamã nhûm ra kuri mẽ pahto hwŷr râhã ho pa. ²⁷ Nẽ kot amnhĩ to rax o wam m   patre maatij   jakrenh. Wamtaja na prem hkwŷj   pyr   n   amnhĩ tomnuj o pa. Jakam   na prem apkati m   amnhĩ tomnuj p  nh   Tîrtûm m   m  moj g   n   k  m amnhĩ jar   n   amnhĩ to kuw  . H  amri n   r   korm   kot nh  m m   hwŷr m   mrar xw  yh   m   m   ho an   n   m   hp  nh   Tîrtûm m   m  moj nh  r p   m   ho kuw  . No k  t Jeusja wam patre maati rom aa kot amnhĩ tomnuj k  t jakam   na pre hte m   ur  k n   amnhĩ tomnuj p  nh   Tîrtûm m   m  moj nh  r o pa hk  t n  .   m m   papajaja na pre m   pahte amnhĩ tomnuj p  nh   htyk o k  m amnh  re.   m htyk tipxi ht   m   pahtiit   m   pahp  nh   amnh  rer pa. Jakam   koja axte    amnh   nh  p  x anh  r k  t n  . Mo kaxyw kot k  t axte m   pan   ty?

²⁸ Mojes kap  r k  t na pre Ijaew amnh  m Rewi hkwŷj   xunhw   nhûm m   k  p m   Õ patre n   ri pa. T   no nhûm m   ur  k n   ar   amnh   tomnuj o pa nhûm Tîrtûm tee ri m   omu n   m   hp  nh   m   pakaxyw Krata x  m n   k  m:

—N   kapxipix m   kurom ate t  m amnh   nh  p  x o apa jakam   kapxipix kot kaj m   hp  nh   m   ho ixw  r o apa râh   ho râh  . An  .

8

Jeus k  p m   pahto Tîrtûm wŷr xw  yh maati h   har  nh

Rukre 22.20; Sik  n Kor  t 3.6-11

¹ E kot paj axtem tanhmā mē amā mē pahto Tîrtûm wyr xwÿnh maatita jarënh to ka mē inhma. Na hte kaxkwa kamā Tîrtûm nhïhkô hã hkr̄i. ïhkô hã kêt Pahi Maati hã hkr̄i xà hã upôk rûm hkr̄i ho hkr̄i. ² Wam patre maatijaja na prem Tîrtûm nhôrkwy kaâkre wyr mra nê kamā hitom maati kamā mē ho Tîrtûm wyr o pa. Nom nhûm Jejus na hte mē kurom kaxkwa kamā Tîrtûm nhôrkwy mex kâm mē pahto àhwyr o hkr̄i. Õrkwý kaâkreja na prem ïhkra ho hipêx nom kaxkwa kamā õrkwý mexja na pre mëhõ ïhkra ho hipêx kêt nê. Tîrtûm na pre tanhmā hipêx to nhûm kamā Jejusja mē pahto hwyr o hkr̄i.

³ Nê mē pahpê Ijaew nhõ patre maatijaja na prem mē ho hwyr kaxyw nê mē kot amnhî tomnuj pânhã Tîrtûm mā mëmoj nhõr kôt mē ho kuwÿ. No Kris na hte ã amnhî nhïpêx anhÿr kêt nê. Ra htyk o kot kâm amnhî nhõr jakamâ na hte wam patre maati pyrà nê xatâ kâm mëmoj nhõr kêt nê.

⁴ Tâ na hte arî Ijaew Mojes kapêr kôt amnhîm Rewi hkwÿ kêt mē õ patre kaxyw mē unhwÿ nhûm mē ho Tîrtûm wyr o pa. No Jejus kêt Rewi hkanrêhã htàmnhwÿ hkêt. Katorxà hkôt kêt Juta hkanrêhã htàmnhwÿ jakamâ kop apu arî jar piaka ja kamâ htîr nê pa ronhÿx Ijaew nhõ patre pyrà nê kêt mē ho Tîrtûm wyr o pa xwÿnh kêt. Âm Rewi hkanrêhã htàmnhwÿ pixjaja na htem mē kaxyw kâm mëmoj gô nê hkôt mē ho kuwÿ. ⁵ Jar na htem arî ã amnhî nhïpêx anhÿr o pa nom kaxkwa kamâ na htem ã amnhî nhïpêx anhÿr hkêt nê.

Nê jar Tîrtûm nhôrkwy kaâkreja te kot kaxkwa kamâ õrkwý mexta pyràk. Na pre Mojes õrkwý

kaàkre nhîpêx kaxyw nhûm Tîrtûm tanhmã kãm hã karõ hto nẽ kãm:

—E jää hixêt prêk nhîmôk ã axãmta ã na pa pre amã ixsreta kukamã ixprî hã tanhmã mẽ ate hipêx to hã amã karõ. Tä kêr ka ã hipêx anë. Anë.

Hâmri nhûm kuma nẽ kot kãm hã karõ xà hkôt hipêx. Hâmri nhûm mẽ õ patre maati ixsreta kamã mẽ ho Tîrtûm wyr o pa. Na prem ã amnhî nhîpêx anhýr o pa.

⁶ Tä nhûm ra Tîrtûm axtem mẽ hpanhã mẽ pakaxyw Kris xâm nhûm hte mẽ pahto hwyr mex o wamtajê jakre. Na hte kaxkwa kamã mẽ pahtiitã mẽ pahpumunh mex râhã ho hkrî nẽ wamtajê rom tanhmã mẽ pahkrâ hto pu mẽ tãm amnhî nhîpêx o ri papa. Tîrtûm kot finat Mojes mä kapêrja mex nẽ nom axtem na pre. Tä kapêr nyw na mex o kot wam kapêr jakrenh. Kapêr nyw kôt kot puj mẽ pahtyk tâ akupým pahtîr nẽ nhýrmã Tîrtûm mẽ Jeus wa kuri pamex nẽ pahtîr tûm nẽ papa ho papa nẽ axte pahtyk kêt nẽ. ⁷ Kêp apu Tîrtûm kot Mojes mä kapêr kôt mẽ kot tãm amnhî nhîpêx o pa ronhýx pre Tîrtûm axte kapêr nyw ã kagà hkêt nẽ. ⁸ Nom wam kapêr tûmta na pre mẽ mar týx htâ arî amnhî tomnuj râhã ho pa nhûm tee ri ja hã mẽ omu nẽ mẽ kãm:

Nà kot paj axte nhýrmã mẽ apê Ijaew mä axtem tanhmã ixkapêr to.

⁹ Amnepêm mẽ anhigêtjê mä na pa pre ixkapêr.

Na pa pre Ejit pê mẽ kator nẽ mẽ kot tanhmã amnhî nhîpêx to ho pa kaxyw tanhmã hã mẽ kãm karõ hto.

Nom na prem ixkapēr ma nẽ ãm kuma nẽ ijkôt amnhĩ nhípêx kêt nẽ. Pa tee ri ja hã mẽ omu hãmri nẽ mẽ hkaga.

¹⁰ Tã kot paj mẽ apê mẽ hkanrêhã mẽ htàmnhwŷ nywjê mã axtem ixkapēr ka mẽ ixkapēr nywjâ ma.

Kot paj nhýrmã tanhmã mẽ akrã hto ka mẽ ixkapēr nyw mar týx nẽ hã ano htýx nẽ ho apa.

Nẽ akñh nẽ apa.

Nẽ ijkôt ri amnhĩ nhípêx mex o apa.

Nẽ axp n m  ijar nh o: “N  ãm h mri T rt m k p m  panh  T rt m na.” Anh r o ri axp n m  ijar nh o apa.

Pa amnh i t  m  ama n  m  apumu n  amnh i xwar m  ap  ixkra h  amnh m m  ajar .

¹¹ Kot kaj m  apiit  ixte amnh i nhípêx k t ixpumunh mex o ri apa. M  ak xpore r nh xw y njaja n  m  ak xpore hkryre xw y njaja m  apiit  ixpumunh mex jakam  kot kaj m  ri axte ixt  tanhm  axp n kukj r to ho ri apa hk t n .

¹² N  kot paj m  ato mex rax o ixpa.

N  axte tanhm  m  ate amnh i tomnu hto ho apaja m  ijamaxp r k t n . An .

¹³ N  koja m moj ra ht m h mri n  hap x tokyx an . Ja pyr  n  na pre T rt m m  pam  kap r t mpta jar nh o:

—E k r ka m  axte ixkap r t m mar k t n . P nh  ixkap r nyw pix m n mar o apa n  ãm k t pix m  m n amnh i nh p x r h  ho ri apa. An .

9

Tîrtûm nhôrkwy kaàkre jarênh

¹ Nê amnepêm na pre finat Mojesja mĕ panhîgêt nê mĕ pahpâmjê mă tanhmă Tîrtûm nhôrkwy kaàkre jarênh to. Tanhmă mĕ kot hipêx to nê kamă tanhmă amnhî nhîpêx to hâ mĕ kâm karõ. Nê kamă tanhmă mĕ kot amnhî to Tîrtûm wyr to hâ mĕ kâm karõ. Nê tanhmă mĕ hkwýjê ho hwyr to ja nhûm pre măänën mĕ kâm hâ karõ. No Tîrtûm nhôrkwy kaàkreja kêp òrkwý kumrêx kêt. Âm mĕ kot omunh nê kaxkwa kamă òrkwý kumrêx mă hamaxpêr kaxyw na pre. ² Jakamă nhûm prem Mojes kapêr ma nê hipêx. Kamă hitom hamëxkrut. Wam hitom kamă na pre kanê hprêêti xâm nê kutâ mësti xâm. Nê mësti nhîmök ã Tîrtûm mă õ pâwti jaxwý. Mĕ panhô patre na pre htem Tîrtûm mă kugô nê mësti ã kâm haxwý hâmri nê hkwýjê ho kuwý. Tä hitom ja na prem kêp Tîrtûm nhô hitom mex ã harê.

³⁻⁴ Nê hitom wa hkaêx kâm na pre kupêxê ho hakwakre kahê xâja ajêt. Haturxâ kamă hitomja na prem Tîrtûm nhô hitom maati hâ harê. Tîrtûm na pre te hirâ htýx kâm hwyr wrý nê te kamă hkrí pyràk. Nê kamă na pre Tîrtûm mă mëhkuxwa xâ ho xêt xâ hâ mês kunîhtija kuhê. Na prem ôr o hipêx nê kamă ãm nhûm kuhê. Nhûm pre hte mëõ patre hwyr agjê nê kutâ kuhê nê mĕ ho Tîrtûm wý. Nê mês kunîhti haxwýja hitom maati kamă kuhê. Na prem pî ho hipêx nê ôr o hpro nê kamă ãm. Mëstija kaxwýnh kâm na pre htem mëmoj jagjê.

Tîrtûm kot Ijaew mă tanhmă mĕ kot amnhî nhîpêx to ho pa hâ karõ nê kën po hâ mĕ

kām hā kagàja nhūm prem kamā kuxà nhūm hikwý.

Nē māänēn ôr o xijereja xà nhūm hikwý. Nē xijere kamā amnepê mā Tīrtūm kot kaxkwa rūm mē hwýr mēō rēnh kwý hikwý. Mēōja mē kot kām: “Manā” anhýr xwýnhja na prem hkwý hkawrà nē xijere kamā kugjê hāmri nē mēsti kamā kuxà.

Nē finat Arāw nhō kō kot ho amnhī kaxpar xà htūmta nhūm prem kamā kuxà. Tīrtūm kot tanhmā ho nhūm kurūm pixôrā muxre hapôx xwýnhta nhūm prem māänēn mēs kuníhti kamā kuxà nhūm hikwý.

⁵ Nē himōk ā Tīrtūm kapēr o wrýk xwýnh wa hkarō nhípêxja wa haměxkrut nē axpēn kutā wa hkōn krā ho hkři. Axpēn wýr hara koror nē wa hkři. Patre maati kot omunh nē Tīrtūm kot mē hkôt pa ho paja mā hamaxpēr kaxyw. Nē wa hkaêx kām ahkaprýja Tīrtūm kot mē nē mē kot amnhī tomnuj rēnh mā hamaxpēr xà na pre.

Ā Tīrtūm nhōrkwý kaàkre kot anhýr. No kot paj ixprī hā mē amā piitā harēnh par kêt nē. ⁶ Na pre hte mēō patre apkati mē wam hitom wýr agjē nē kamā Ijaew ho Tīrtūm wýr o pa. ⁷ No hitom maatija ām mē ō patre maati pix na pre hwýr agjē. Nom apkati mē hwýr pa nē gjêx kêt ām amgrà pýnh kām hwýr gjêx pýnh nē. Nē hwýr gjêx kaxyw nē mēmo mry pa nē hkamrō ru nē o pa nē hitom maati hwýr ho agjē. Hāmri nē ho mēs kuníhti nhímōk kamī nē Tīrtūm mā kām:

—Pa Tīrtūm. E ota mry kamrôta. Mē ixpê akwýjaja mē ixte amnhī tomnuj jakamā na pa mē amnhī pānhā mēmo mry nhōkre jakà nē kupī nē

hkamrô ru nẽ man awŷr o mra. Te kot mẽ ixte amnhĩ tomnuj mŷrapê htyk pyràk. Jakamã kwa ā mẽ ixte amnhĩ nhîpêx anhŷrja ā mẽ ixpumunh hköt mẽ inhnê mẽ ixte amnhĩ tomnuj rê.

Anhŷr o mẽ amnhĩ to kuwŷ. ⁸ Nẽ patre maati pix na pre hitom maatija wŷr agjê nẽ mẽ ho Tîrtûm wŷ. Ijaew na prem ixkre kapem hamâr o kuhê nẽ hwŷr gjêx kêt nẽ. Tîrtûm Karõ kot hã mẽ kãm karõ xà hköt. Te Tîrtûm pê amŷm kuhê pyràk. Tâ na htem jarâhã arî Ijaew kanrêhã mẽ hkra nẽ mẽ htàmnhwŷjaja ā amnhĩ nhîpêx anhŷr o pa. Jao mẽ higêtjê pyrà nẽ Tîrtûm pê amŷm kuhê.

⁹ Mẽ kot arî Tîrtûm mä mry hpar nẽ hkamrô ho mêmoj kamîr nẽ amnhĩ to hwŷr o pa htã na htem arî hamaxpêr punuj pix o pa.

¹⁰ Tîrtûm kapêr tûm kot tanhmã mêmoj tâ mẽ kãm karõ hto.

Na pre tanhmã mẽ apkur xà hã mẽ kãm karõ hto nhûm htem pix kur o pa.

Nẽ tanhmã mẽ hkõm xà hã mẽ kãm karõ hto nhûm htem pix o hkõm o pa.

Nẽ tanhmã amnhûmnuj to hã tanhmã mẽ kot amnhĩ kuhõnh to hã karõja nhûm htem hköt pix mä tanhmã amnhĩ kuhõnh to ho pa.

Nẽ tanhmã mẽ kot ri mẽ hikukrêx kuhõnh to hã mẽ kãm karõja nhûm htem kôt pix mä tanhmã kuhõnh to ho pa.

Ã na pre Tîrtûm Kris kukamã mẽ kãm mêmoj tâ karõ rax anë. Kris kutêp pix mä ā mẽ kot amnhĩ nhîpêx anhŷr kaxyw. No mẽ pahte arî ā amnhĩ nhîpêx anhŷr kaxyw kêt. Na pre ra Kris mẽ pahwŷr wrŷ nẽ Tîrtûm kapêr tûm o hapêx nẽ hpânhã mẽ pamã kapêr nyw jarê pu mẽ hpânhã

nywta kôt pix mā amnhī nhîpêx o papa. Kapēr nywja mex o mex. Nē mex o wamta jakrenh.

Kris htyk o mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhîrer ā harēn̄h

¹¹Tā na pre Krisja tām mē pahwŷr wrŷ nē kēp mē pahto Tīrtūm wŷr xwŷnh maati nē patre hpānhā mē pahto hwŷr o pa. Nom jar pika ja kamā mē kot mē īhkra ho Tīrtūm nhōrkwŷ kaàkre nhîpêxta wŷr àr nē kamā mē pahto hwŷr kaxyw na pre wrŷk kêt nē. Na pre ra akupŷm kaxkwa hwŷr api nē kamā ūrkwŷ mex wŷr axà nē kamā tanhmā mē pahto mex to nē tanhmā mē pahto Tīrtūm wŷr to rāhā ho hkri. ¹² ā kaxkwa kamā Tīrtūm nhō hitom maatija wŷr àr tipxi htā mē pahtiitā mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhîrer pa. Nom mēmo mry kamrō ho mē pahpānhā amnhîrer kêt nē. Môx kamrō rŷ motre kamrō ho mē pahpānhā amnhîrer kêt nē. Amnhī kamrō ho na pre mē pahpānhā amnhîre. Tyk nē hkamrō pikapîrta o mē pahtiitā mē pahpānhā amnhîrer pa.

¹³Nē amnepêm Ijaew kot Tīrtūm kapēr tūm kôt amnhī nhîpêx mex o pa hkêt jakamā nhūm tee ri mē omu nē mē kot amnhī tomnuj o mē pa xwŷnh ā mē harē. Jakamā na pre mēo patre xatā mry kamrō ho mē hkamī. Môx kamrō nē motre kamrō ho mē hkamī. Na pre môx krare hkwŷ hpa nē ho hxêt nē hprâ ho hkwŷjê kamī. Ā na prem xatā mē hipêx anhŷr o pa. Tīrtūm kot ja hā mē omunh nē mē mex ā mē harēnh kaxyw. Nom te mē krâhkà pix mex pyrâ nē mē hkrâ kaxwŷnh kām arî hamaxpêr punuj o pa. ¹⁴ ā na prem amnhī nhîpêx anhŷr o pa. Nom Krisja mē kurom aa tanhmā amnhī tomnuj to hkêt jakamā na pre mē pahte

amnhîi tomnuj xwînhjê nê ty. Te më kot amnhîi nê môx rÿ motre hpar nê hkamrô runhta pyràk o amnhîi nhîpêx nê më panê Tîrtûm mä amnhîi gô nhûm pre më kâm hkurê xwînhjaja kupi. Na pre Tîrtûm Karöja ã kot më panê htyk anhîr kaxyw tanhmä ho hihtyx to. Karöja aa hapêx kêt kumrêx râhâ nê pa ho pa xwînh jakamä na pre Kris tykja kukamä tanhmä ho hihtyx to nhûm më panê ty. Tapxipix na më pahte tâm amnhîi nhîpêx o papa kaxyw kêp tanhmä më pahkrä hto xwînh. Jakamä na pu htem ra pajamaxpêr nyw o pajamaxpêr o papa nê pajamaxpêr o:

—Na pa pre tee ri inhmä amnhîi krä hkôt tâm amnhîi nhîpêx o ixpa hpräm kapry nê ãm amnhîi tomnuj pix o ri ixpa. Tâ Kris kot inhnê htyk o hkamrô pikapîr ã harênh ma nê amnhîi kaxyw hkôt ijamaxpêr tyx nê nhûm amnhîi tâ ixpumu nê ixte tâm amnhîi nhîpêx o ixpa kaxyw ixäm. Jakamä kot paj ãm Tîrtûm pix mä kâm tanhmä amnhîi nhîpêx to ho ri ixpa. Tîr râhâ nê pa ho pa xwînh jakamä kot paj nhîrmä kuri urak nê ixtîr tûm nê ixpa ho ixpa. Anê.

¹⁵ Nê amnepê mä na prem piitâ Tîrtûm kapêr tûm kôt amnhîi nhîpêx mex o pa hkêt nê. Më kot xatâ hkôt amnhîi nhîpêx o pa hâ amnhîi jarênh tâ hkôt amnhîi nhîpêx kêt nê. Jakamä na pre Kris wrÿ nê më pahte hkôt amnhîi xunhwyr mä xwînhjê mä Tîrtûm kapêr nyw jarê nê më pamä:

—Kot paj më anê ty nhûm Tîrtûm ã ixte amnhîi nhîpêx anhîrja kukwak ri më ato mex râhâ ho pa. Anê.

Hâmri nê amnhîi jarênh xà hkôt më pahte amnhîi tomnuj piitâ hpanhâ amnhîrer kaxyw më panê ty.

16-17 Te jar piка ja kamā měhō htyk kukamā hkrajē mā tanhmā amnhī jarēnh to pyràk. Na htem htyk kaxyw nē hkrajē mā:

—Nà kot paj měmo arīgro hā ty ka mě inhmŷr pē ixpê ixsukrêx kwŷ o arīk.

Anhŷr o na htem amnhī jarē. Hāmri nē ty nhūm hkrajaja amnhīm ō měmoj to àrīk pa. Mě hipêêxà kukwak ri mě hikukrêx mex nē mŷr pē o pa. No kormā htîr ri nhūm mě kormā kēp hamŷnh kêt nē. Ja pyrà nē na pre Tîrtûmja Jeus htyk kukwak ri tanhmā mě pahto mex to pu mě kukwak ri mě pamex nē pahkînh nē ri papa.

18 Nē Tîrtûm kapêr tûm kôt na pre hte mě ō patre mry pa nē ām hkamrô runh kôt pix mā mě ho Tîrtûm wŷr o pa nhūm amnhī tâ mě omunh xà hkôt mě kuma nē tanhmā mě ho mex to.

19 Na pre finat Mojesja Ijaew mā Tîrtûm kapêr tûm piitâ harê nē harênh pa hāmri nē môx ōxpî nē kaxyw motre hōxpî. Hāmri nē xijere kamā hamē wa hkamrô runh pa nē kamā gó hkwŷ ru. Hāmri nē kaxyw měmo pî hpa hkryre pê “isop” jarênhja kwŷ kukē. Nē kaxyw ôwêhti hkî kamrêkre hkwŷ hpy nē isop mě ho pihkâr pa nē mry kamrô o go. Hāmri nē ho hkwŷjê kamî. Nē ho Tîrtûm kapêr ã kagà tûmta kamî. **20-22** Hāmri nē ho anhŷr pa nē mě kâm:

—Nà na Tîrtûmja ixte mry kamrô ho mě akamîr pumunh kôt mě pamâ kapêr o: “E kot kaj mě ixkapêr kôt amnhî nhîpêx o ri apa hā kot paj tanhmâ mě ato mex to râhâ ho ri ixpa ka mě amex nē akînh nē ajamakêtkati nē ri apa. Jakamâ kér ka mě mry kamrô ho měmoj piitâ hkamîr pa. Nē ho amnhî kamî. Kér pa ja hâ mě apumu hāmri nē axte

tanhmā mē ate amnhī tomnuj tota mā ijamaxpēr kêt nē.” Anē. Ā na Tīrtūm mē pamā kapēr anē. Anē.

Hāmri nē hpānhā mry kamrōta o ūrkwŷ kaàkre kamī. Nē hkre kamā mēmoj kuhê xwŷnh piitā nhūm ho hkamīr pa. Ā na pre mē ō patre mē mex kaxyw mē hipêx anhŷr o pa. Mē kot tōhā mēmoj to hpŷnhre nē ho hkamīr kêt jakamā kironhŷx pre mēmoj piitā ū hipêx anhŷr o pa. Kop apu mē kot mry hpar nē hkamrō runh kêt ronhŷx pre Tīrtūm arī mē kot amnhī tomnuj mā hamaxpēr rāhā ho pa.

²³ Na prem ū Tīrtūm nhōrkwŷ kaàkre kamā mēmoj kuhê xwŷnh piitā mex kaxyw hipêx anē. Te Tīrtūm kot mē pahto mex nhūm mē pahte nhŷrmā ma kaxkwa hwŷr ō krī hwŷr paxàpirta pyrà nē. Nom mē kot mry hpar nē hkamrō runhta kukwak ri mē pamex nē papa hkêt. Ām mēhō kamrō kukwak ri mē pamex xwŷnhta pix kukwak ri na mē pahpê pahtîr tūm nē papa mā xwŷnh. Ja na mex o mry kamrō piitā hakrenh pa. ²⁴ Jejus Krisja pix kukwak ri. Tām na pre patre pyrà nē mē pahto Tīrtūm wŷr kaxyw mē ūhkra ho Tīrtūm nhōrkwŷ kaàkre nhŷpêxta wŷr gjêx kêt nē. Ām ixkre kaàkre pix na pre. Na pre kaxkwa kamā Tīrtūm nhō krī hwŷr axà. Tā arī kamā Tīrtūm nhŷhkô hā mē pahto hwŷr rāhā ho hkri.

²⁵ Nē Ijaew nhō patre maati na hte amgrà mē ūrkwŷ kaàkre kamā hitom maati hwŷr gjêx tipxi. Nē amnhī kôt mry kamrō ru nē ho agjê. Tīrtūm kot hā omunh nē axte mē kot amnhī tomnuj mā hamaxpēr hkêt kaxyw. Nom Kris na pre mē uràk

nē mēmo mry pa nē Tîrtûm mā hkamrô kapîr kêt nē. Kamrô na pre mē panê axkapî. Nom patre pyrà nē amgrà mē ã amnhî nhîpêx anhýr kêt nē. Na pre htyk o Tîrtûm mā amnhî nhôr tipxi. ²⁶ Kêp apu patre pyrà nē amgrà mē mē panê htyk o pa ronhýx ra mē panê htyk xohtô rax kumrêx. Nhýx pre amnepê mā Tîrtûm kot mêmoj piitâ ho katorta rûm amgrà mē mē panê htyk o pa ho hkrax. Jao xatâ htyk o amgrà xohtô rax kumrêx. Nom ja kot anhýr kêt. Na pre mē pahwyr wrÿ nē mē panê htyk tipxi htâ htykja o mē pahte amnhî tomnuj piitâ hpânhä amnhîrer par kumrêx. Jakamâ mo kaxyw koja axte ty?

²⁷ ãm pahtyk tipxi htâ koja Tîrtûm nhýrmâ akupým mē pahpiitâ mē pahto pahtîr nê ahpýnhä tanhmâ mē pajarenh to nê ahpýnhä tanhmâ mē panhîpêx to. Kormâ mē pahtîr ri mē pahte amnhî nhîpêx ã mē pahpumunh xà hkôt tanhmâ mē panhîpêx to. ²⁸ Ja pyrà nê na pre Krisja ãm mē panê htyk tipxi htâ mē pahto ohtô nê mē panê mē pahte amnhî tomnuj piitâ rênâ pa. Hâmri nhûm Tîrtûm akupým ho htîr nê akupým amnhî wyr ho api. Tâ koja nhýrmâ akupýn mē pahwyr wrÿ. Nom axte mē pahte amnhî tomnuj pânhä amnhîrer kênâ. Koja akupýn wrÿ nê mē pahte amnhî wyr kamâ pajamak o papa xwýnhaja ma akupým amnhî kôt kaxkwa hwyr mē pahto àpir pa. Ra mē pahtyk tâ nhûm akupým mē pahto mē pahtîr nê ma amnhî kôt mē pahto àpir pa pu mē kuri pamex nê pahtîr tûm nê papa ho papa.

10

Kris kot mē panē htyk tipxi hā harēnh

1 Nē arī mē kot Tīrtūm kapēr tūm kôt amnhī nhīpēx o mē pa xwÿnhjaja kormā hprī hā Tīrtūm kot tanhmā mē pahto mex to hā harēnh mar tÿx kêt. Na prem kormā hkwÿ pix ma. Na hte mē õ patreja amgrà mē kànhmā kaxkwa hwÿr mry kamrôta pē nē mē amnhī to Tīrtūm wÿ. Kot ja hā mē omunh nē axte mē kot amnhī tomnuj mā hamaxpēr hkêt kaxyw. Tā ã mē kot amnhī nhīpēx anhÿr tā arī Tīrtūm kapēr kwÿm amnhī nhīpēx rāhā **2** jakamā na prem xatā kām mēmo mry kamrô runh o pa. Kêp apu tām amnhī nhīpēx nē tām ri hamaxpēr ronhÿx arī ã amnhī nhīpēx anhÿr o pa hkêt nē. Nē xatā amnhī pānhā mry hpar nē hkamrô ho Tīrtūm nhōrkwÿ kaâkre kamā mēmoj kamîr kêt nē. **3** Nom na prem tām amnhī nhīpēx o pa hkêt nē. Mē kot amgrà mē Tīrtūm kot mē nē mē kot amnhī tomnuj rên h kaxyw mē kot kām mēmo mry hpar o pa htā no ãm hkôt amnhī nhīpēx xwÿnh ã amnhī jarênh kêt nē. Arī mē kot amnhī tomnuj o pa jakamā na prem mry hparta ã amnhī pumu nē tee ri amnhī kukamā hamaxpēr o hkaprī nē pa. **4** Nom na hte môx kamrô rÿ motre kamrôja mē panē mē pahte amnhī tomnuj rên h kêt nē. **5-8** Jakamā na pre Krisja mē pahwÿr nojarêt nē Tīrtūm mā amnhī jarênh o: Pa Tīrtūm? E kot paj ma mē hwÿr wrÿ.

Mē kot amnhī pānhā amā mry hparta apê hprām nōkati nē amā hkînh kêt.

Ate mē nē mē kot amnhī tomnuj rên h kaxyw mē kot amā mēmo mry hparta amā hprām kêt.

Ãm ixsukamā na ka pre ã mē kot amnhī nhīpēx anhŷr kaxyw mē kām ja hā karō.

Mē kot mry nhīpēx o te pa ixte mē nē ixtiyk nē ixsukamô pikapîr pyràk o na prem ixsukamā ã amnhī nhīpēx anē.

Jakamā na ka ra mē kaxyw inhmā inhī gō pa mē uràk nē inhī ho inhī.

Tā kot paj ma mē hwŷr wrŷ. Ixte amā hprām xà hkôt pix mā ixte tanhmā amā mnhī nhīpēx to ho ixpa kaxyw. Akapēr ã kagà htūm kot tanhmā ixsukamā ijarēnh to xà hkôt kot wrŷ nē ã amā amnhī nhīpēx anē. Anē.

Hāmri nē man mē pahwŷr wrŷ. ⁹ Kot Tīrtūm kapēr tūm o hapêx par nē hpānhā tām mē panê htyk kaxyw wrŷ. Jakamā na pre nojarêt nē Tīrtūm mā amnhī jarēnh o:

—E ixte amā hprām xà hkôt amnhī nhīpēx kaxyw kot paj ma mē hwŷr wrŷ.

¹⁰ Anhŷr jakamā wrŷ nē Tīrtūm kām hprām xà hkôt mē panê ty. Na pre nhām mēhō mē kām hkurê xwŷnhjê mā òr nhūm mē kot hpîr nhūm amarî htyk kêt nē. Na pre amnhī grônî kôt mē kām amnhī gō nhūm prem kupî. Hāmri nhūm htyk o mē pahte hkôt amnhī xunhwŷr xwŷnhjê o Tīrtūm kra. Mē kot xatā mry hparta rom htyk tipxi tā mē pahtiitā mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhîrer pa.

¹¹ Nē mē õ patrejaja na htem apkati mē Tīrtūm nhōrkwŷ kaàkre kamā kām tanhmā amnhī nhīpēx to. Nē apkati mē hkwŷjê hpānhā mry hkwŷ hpa nē hkamrô ru nē mē ho Tīrtūm wŷ. Tā nom ja hā mē omunh xà hkôt mē nē mē kot amnhī tomnuj rēnh kêt nē. ¹² No kêt Kris na pre mē kot xatā mry hpar xwŷnhta rom ãm htyk tipxi htā mē pahte

amnhī tomnuj piitā hpānhā amnhīre. Hāmri nē ma akupŷm kaxkwa hwŷr api nē Tīrtūm nh̄hkô hā Pahi Maati hkrī xà kamā upôk rūm hkrī ho hkrī. **13** Koja kuri hkrī rāhā nhūm Tīrtūmja īhkram mē kot kutā amnhī xunhwŷr xwŷnhjē jaxâr pa. Ja kaxyw na kormā kuri hamâr o hkrī. **14** ām htyk tipxi htâ htykja o mē pahte hkôt amnhī xunhwŷr xwŷnhjē ho Tīrtūm kra pu mē ra hpānhā tām amnhī nh̄pêx rāhā ho papa. Nē pajamaxpēr mex o ri papa. Tīrtūm kām hprām xà hkôt.

15 Amnepêm mē kot Tīrtūm nh̄y hā kapēr jarēnh o mē pa xwŷnhjaja na prem mē panhîgêtjê mā kapēr o pa. Tīrtūm Karō nh̄y hā mē kām kapēr nē mē kām:

16 —E na Tīrtūm mē pamā amnhī jarē nē amnhī jarēnh o:

Kot paj nh̄yrmā axtem ixkapēr nyw o mē amā ixkapēr.

Nē mē akrām hagjē ka mē mar tŷx pê hā ano htŷx nē ho apa.

Ixkapēr tūm na pa pre mē amā kēn pota ã hā kagà. Nom ixkapēr nyw kot paj axtem mē akrām hagjē.

17 Nē kot paj axte mē ate amnhī tomnuj mā ijamaxpēr kêt nē.

Anhŷr o mē pamā amnhī jarēnh. Anē.

18 Tā ra axte mē pahte amnhī tomnuj mā hamaxpēr kêt ã kot amnhī jarēnh jakamā mo kaxyw kot pu mē arī amnhī pānhā kām mēmo mry hpar nē hkamrō runh o papa? Tā mē pahkwŷjaja na hte arī kām ja ho anhŷr prām o pa. E kwa mē axte ã amnhī nh̄pêx anhŷr kêt nē ixkwŷjaja.

Akupŷm mē pahte amnhī nhîpêx tûm o paxujanâr kêt ã mē pamâ karô

Matêwre 27.51; Rukre 23.45; Rõmân 5.1-2; Epes 3.12; Eprêw 4.14-16

19-20 E ixkràmnhwŷjaja. Ra Jejus kot mē panê htyk o hkamrô pikapîr jakamâ na pu htem arî tee ri amnhî kukamâ pajamaxpêr hkêt nê. Tîrtûm axte kot mē pahte amnhî tomnuj mâ hamaxpêr kêt jakamâ na pu htem paxàmnhîx amnhî to hwŷr o papa. Te paxàmnhîx ōrkwŷ kaâkre kamâ hitom maati hwŷr pagjêx nê kamâ amnhî to hwŷrta pyràk. Jao ra mē papamjaja amnhî to hwŷr o papa nhûm patre axte mē pahto hwŷr kêt nê. Jejus na pre htyk o mē pamâ hitom maati wŷr hakwakré kahêxâ hâ kupêxêja kôt ã ho axkjê. Jao mē paxàmnhîx hwŷr mē pagjêx kaxyw mē pamâ kahê xâ mē. 21 Tâ ra kêp Tîrtûm nhõ krî kamâ mē pahto hwŷr xwŷnh maati na. Nê mex kumrêx o jar pika ja kamâ patre kot mē ho hwŷr o pa xwŷnhta jakrenh. 22 Jakamâ e kwa kér pu mē mâmri paxàmnhîx amnhî to Tîrtûm wŷr o papa. Ra Jejus kot mē panê htyk nhûm mē pahte amnhî kaxyw hkôt pajamaxpêr râhâ ho papa jakamâ kér pu mē axte mē pahpê amnhî tomnuj xwŷnh ã amnhî jarênh kêt nê. Kér pu mē nhýrmâ tanhmâ pajamaxpêr punuj to rŷ tanhmâ amnhî tomnuj to hâmri nê tee ri ja hâ amnhî pumu nê pahkapîr kamâ amnhî to Tîrtûm wŷr kurê kumrêx. Jejus ra kot mē pahte amnhî tomnuj pânhâ amnhîrer par jakamâ kot puj mē Tîrtûm mâ tanhmâ mē pahte amnhî tomnuj to hâ amnhî jarê nhûm mē pama nê axte kâm hamaxpêr kêt nê. Pu mē te paxwŷr nê pahte amnhî nê pagrâ htyk kuhõnh par nê akupŷm

pamex pyràk. Nē axte paxàmnhīx amnhī to Tîrtūm wýr o papa.

²³ Nē mē kot Kris ã tanhmā mē pahto htā kwa kēr pu mē tee ri amnhī kukamā pajamaxpēr kêt nē. Rȳ pajamaxpēr o:

—Konēn. Koja mē tanhmā hamaxpēr to nē Kris ã ixpī rȳ ko. Pa apu mē kot ixpīr pymaj akupým ixte amnhī nhípêx tūm o awjanā nē akupým hkôt amnhī nhípêx japēr rȳ ko. Anē.

Kwa pu mē tee ri ã pajamaxpēr anhŷr hkêt nē. Pu kêt mē pajamaxpēr o:

—Nà mē kot Kris ã tanhmā ixto htā kot paj aa hkaga hkêt nē. Mē kot hā ixpīr mā tā kot paj hkaga hkêt kumrēx.

Anhŷr ã amnhī jarē. ²⁴ Nē kēr ka mē akwŷjê mā anē kē mē mēmoj to axpēn kutā nojarêt râhā ho ri axpēn kôt pa. Jao tanhmā axpēn to mex to o ri axpēn kôt pa.

²⁵ Na pre ra mē pahkwŷjaja tanhmā hamaxpēr to nē axte mē pahkôt pikuprōnh nē Tîrtūm kapēr mar o hkrī hkêt nē. No kēr pu mē ho mē uràk kêt nē. Kēr pu mē arī xatā axpēn wýr akuprō nē mē pahte tee ri amnhī kukamā pajamaxpēr nē axpēn mā pakapēr o papa. Kêt mē panhō Pahihtija ra akupýn mē pahwýr wrȳk kaxyw jakamā kwa kēr pu mē kutēp arī axpēn mā pajamaxpēr mex nhōr pē tām axpēn nhípêx mex râhā ho i papa.

²⁶ Mē pahkwŷjaja kot Tîrtūm kapēr mar mex tā na htem kuma nē ãm kuma. Kwa kēr ka mē ho mē uràk kêt nē. Kris kot mē panê htyk ã harênhja mē kot mar mex tā na htem kuma nē ãm kuma nē hkaga kumrēx. Jakamā mēhō koja Kris pyrà nē htyk o mē kot amnhī tomnuj pānhā amnhīre?

Nà amrakati kumrêx. Ìm Jejus pix na pre Tîrtûm ja kaxyw ìm. Tapxipix na pre ã më panê amnhî nhîpêx anê. Tâ nhûm më kot hkagaja mýrapê koja më nhýrmâ më tâmjaja më kot amnhî tomnuj pânhâ amnhîre. ²⁷ Më kot Tîrtûm kutâ amnhî xunhwyr xwÿnh na më. Amnepêm na pre Tîrtûm më kot kutâ amnhî xunhwyr xwÿnhjê kaxyw më kot amnhî xà htìx kamâ hamak tûm xàta nhîpêx. Tâ ra më kot Jejus kaga jakamâ koja nhýrmâ ma hwyr më rënh pa nhûm më tee ri kâm hwyr pa hprâm kêt kapry. ²⁸ Amnepêm finat Mojesja kormâ htîr ri na pre hte mëhô pixi nê kapêr kaga nê akupým kot amnhî nhîpêx tûm o awjanâ nê tanhmâ amnhî tomnuj to nhûm hkwÿjaja ja hâ omu. Tanhmân axkrut rÿ axkrunêpxi nê ja hâ omu. Hämri nê ma Mojes wyr mra nê axpën kôt kâm tanhmâ kot amnhî tomnuj to hâ harê. Hämri nhûm harênh ma nê më kâm hâ amýnê nhûm tee ri kâm htîr prâm kapry. Më kot akupým amnhî nhîpêx tûm o ujanâr nê amnhî tomnuj o paja mýrapê na prem më kupa. Ì na pre htem më hipêx anhîr o pa.

²⁹ Nê koja mëhô tanhmâ Tîrtûm Kra Jejus o kapêr punuj to. Tîrtûm kapêr ã kagà htûm kot ra më kot kêp Tîrtûm Kra hâ harênh mar mex tâ axtem nê tanhmâ ho kapêr punuj to ho pa. Kot më panê htyk nê hkamrô pi kapîr kôt kot më pahte amnhî tomnuj pânhâ amnhîrer ã harênh mar tâ kuma nê ãm kuma nê harênh o:

—Nà më pahpyrà nê kot amnhî tomnuj xwÿnh nhûm më kot hâ hpîr kênâ. Na pre më panê htyk kêt nê.

Anhîr ã harê. Nê Tîrtûm Karôja nhûm määnén tanhmâ ho kapêr punuj to. Kêp më pakutâ nojarêt

xwŷnh tā nhūm axtem nē tanhmā ho kapēr punuj to. Mŷrapê koja nhŷrmā Tîrtûm tanhmā homnuj tŷx to. Homnuj tŷx o mē kot Mojes kapēr kaga nhūm mŷrapê kot mē hparta jakre. Jakamā kwa kér ka mē ā amnhī nhŷpêx anhŷr hkêt nē. ³⁰ Tîrtûm kapēr ā kagà htûm kot ja jarênh kot:

Ixpê Tîrtûm kot paj mē kot amnhī tomnuj xwŷnhjê homnuj tŷx nē. Anē.

Nē mē kot tām amnhī nhŷpêx xwŷnhjê jarênh kot:

Mē kot amnhī to mex o mē pa xwŷnhjaja kot paj nhŷrmā mē ho mex rax nē. No mē kot amnhī tomnuj o mē pa xwŷnhjaja kot paj nhŷrmā mē homnuj tŷx nē. Anē.

Ra mē pahte ā kapēr anhŷr xwŷnhja kot amnhī nhŷpêx ā omunh mex. ³¹ Jakamā kwa mē okora. Kér ka mē amnhī to mex râhâ ho ri apa. Tîrtûm râhâ ho râhâ nē hihtŷx o hihtŷx jakamā koja mêmoy tā akamā gryk ka amex kêt o amex kêt.

³² Nē amnepêm mē ate Jejus kôt amnhī xunhwŷr krax kâm na prem Jejus ā mē atomnuj tŷx tā ka prem mē umaj hkaga hkêt nē. Tā kér ka mē arî ā amnhī nhŷpêx anhŷrja kukamā mân ajamaxpêr nē hâ anohtŷx râhâ ho apa. Jao arî ā amnhī nhŷpêx anē nē mē umaj Jejus kaga hkêt nē. ³³ Na prem mē piitâ mē noo mân tanhmâ mē amâ kapēr punuj to nē tanhmâ mē anhŷpêx to. Nē tôhâ tanhmâ mē akwŷjê homnuj tŷx to ka mē tee ri ja hâ mē omu nē mē kamâ axukaprî nê. Nê mē hkôt axkamê nhûm prem mân mē ato anē nê. ³⁴ Na prem mē akwŷjê jagjê ka prem ja hâ mē omu nê ma mē hagjénh xâ hâ ixkre hwŷr mē hwŷr mra nê tanhmâ mē ho mex to. Nhûm prem mē apê mē akukrêx kwŷptâ

nē ma amnhīm o pa ka mē ām amnhī tā mē omu nē ajamaxpēr o:

—Kwār mē māmrī ma amnhīm hamŷn o pa. Koja nhŷrmā Tīrtūm inhmā ixkukrêx mex o kot ja jakrenhta kwŷ nhōr rax nē pa amnhīm hamŷ nhūm aa ixpê hapêx kêt nē. Hāmri nhūm axte mēhō aa ixpê utâr kêt nē. Jar mē ixkukrêxta mexti hā. Anē.

Jao mē kot mē apê utâr tā ka mē akaprī nā apa hkêt nē. Ā amnhī kukamā ajamaxpēr anhŷr pê akīnh nē apa. Ām hāmri na ka prem ā amnhī kukamā ajamaxpēr anē. ³⁵ Na ka prem mē kutā amnhī to htŷx kām ā apa anē. Tā kwa kēr ka mē arī ā amnhī nhîpêx anhŷr o ri apa. Kēr kē nhŷrmā Tīrtūm ja hā mē ato mex rax nē.

³⁶ Nē kēr ka mē arī amnhī kaxyw Tīrtūm mā ajamaxpēr rāhā ho ri apa. Mē kot Jejus ā tanhmā mē ato htā ka mē hkaga hkêt nē. Kot kaj mē ā amnhī nhîpêx anhŷr o apa nhūm Tīrtūm ja hā mē apumu nhūm ja kām mex nē. Hāmri nhūm ra kot amnhī jarēnh xà hkôt nhŷrmā amā mêmoj mex nhōr rax nē. Jakamā kwa mē kot tanhmā mē anhîpêx to hā amnhī pumu nē tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr o ri akaprī hkêt nē. Kot kaj mē Kris ā apunuj rāhā apa hkêt nē. ³⁷ Tīrtūm kapēr ā kagà htūm kot Jejus jarēnh kot:

Koja mē pahwŷr wrŷk mā xwŷnhata tokyx wrŷ. Na ra wrŷk kaxyw nojarêt. Anē.

³⁸ Nē harēnh kot:

Izkôt mē kot amnhī nhîpêx mex o mē pa xwŷnhaja koja mē amnhī kaxyw izkôt hamaxpēr tŷx rāhā nē. Jao nhŷrmā ixri htîr tûm nē mex rāhā nē pa ho pa.

Nē koja mēhō ixkaga pa tee ri kām ixkīnh kêt ã omu. Anē.

³⁹ No mē papajaja te mē pahte mē kot Jeus kaga nhūm kot amnhī tā mē homnuj mā xwÿnhjê pyràk kêt. Arī mē pahte amnhī kaxyw hkôt pajamaxpēr rāhā jakamā koja nhÿrmā amnhī wyr mē pahto api.

11

Amnhī kaxyw Tîrtûm kôt mē hamaxpēr mex xwÿnhjê jarënh

Sikûn Pêtre 3.5-7

¹ Nē na htem Kris ã mē panhîpêx kati ho pa pu mē pahpunuj rāhā nē ri papa. Te Kris kot mē pahto mex kêt pyràk pu htem mêmoj punuj pix kām ri papa nē kormā Tîrtûm kot mē pahto mex ã amnhī tā omunh kêt nē. Tā ã mē pahte anhýr tā kwa kêr pu mē arī kapêr kôt amnhī nhîpêx rāhā ho papa. Mē pahte pano ho Tîrtûm pumunh kêt tā kot mē pahkôt pa ho pa hâ amnhī kaxyw kām pajamaxpēr tÿx rāhā ho papa. Jakamā na pu htem ãm kapêr kôt pix mā amnhī nhîpêx o papa. ² Amnepê mā mē pakukamā mē panhîgêtjaja na prem no ho Tîrtûm pumunh kêt tā amnhī kaxyw kām hamaxpēr nē kapêr kôt amnhī nhîpêx o pa nhūm amnhī tā mē omu nhūm ja kām mex nē.

³ Nē mē papajaja na pu htem pajaxwÿja mē pano ho omunh kêt tā amnhîm harënh o:

—Nà amnepêm kormā mêmoj piitâ amrakati ri nhūm Tîrtûm ãm kapêr pix o mêmoj piitâ ho kato. Ixte inhno ho ja hâ omunh kêt tā kot ã amnhī nhîpêx anhýr ã amnhî jarënhja jakamā kot paj hkôt ijamaxpêr tÿx rāhā ho ri ixpa. Anē.

4 Na pre finat Atāw nhîpêx nē kaxyw hprō Ewa nhîpêx. Hāmri nhûm wa hkra Apewja htō Kaĩ rom amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpér týx o pa. Jakamâ nhûm wa Tîrtûm mā mêmôj gô. Nhûm Apew kot Kaĩ rom Tîrtûm kâm hprâm xà hkôt kâm mêmôj nhôr jakamâ nhûm amnhî tâ omu nê kot amnhî to mex xwýnh ã harê nê kot kâm òr xwýnh ta nhûm mex ã harê. Tâ Apew amnepêm htyk tâ pu htem arî harênh mar râhâ ho papa nê kâm pajamaxpér o:

—Apew na pre hte amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpér týx râhâ ho pa.

Anhýr ã kâm pajamaxpér.

5 Nê Atâw kanrêhâ htàmnhwì Enokja na pre haxwýja amnhî kaxyw Tîrtûm mâ hamaxpér týx o pa. Jao hkamnâr rom kâm hprâm xà hkôt pix mâ tanhmâ kâm amnhî nhîpêx to ho pa nhûm amnhî tâ omu nê amnhîm mex ã harê. Jakamâ na pre htyk kêt nê. Na pre Tîrtûm htîr râhâ ma amnhî wýr ho api nhûm hkwýjaja tee ri hapér o pa. Jakamâ na pu htem arî axpén mâ Enok kot amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpér mex o pa hâ harênh o papa.

6 Mê kot amnhî kaxyw Tîrtûm mâ mê hamaxpér kêt xwýnhjaja na hte Tîrtûm mê mex ã mê harênh kêt nê. Tâ mê papajaja kêr pu mê Enok pyrà nê amnhî kaxyw kâm pajamaxpér týx râhâ ho papa. Nê pajamaxpér o:

—Tîrtûmjâ htîr râhâ ho râhâ. Koja nhýrmâ mê ixte amnhî kaxyw hkôt ijamaxpér xwýnhjê ho mex rax nê. Nà koja mê ixto anê.

Anhýr o mê pajamaxpér nhûm Tîrtûm amnhî tâ mê pajamaxpér ã mê pahpumu nê mê pahte amnhî to mex ã mê pajarê. No mê kot amnhî

kaxyw kām hamaxpēr kêt xwÿnhjaja na hte ã mẽ harënh anhÿr kêt nẽ.

⁷ Nẽ Enok kanrëhã htàmnhwÿ Noehtija na pre haxwÿja amnhĩ kaxyw Tîrtûm mä hamaxpēr tÿx o pa. Jao hkamnàr rom amnhîm pàr raxja nhïpêx. Na pre ra Tîrtûm na rax kukamã tanhmã kãm ujarënh to. Kormã aa na wrÿk nhûm Noehti kot omunh kêt tã Tîrtûm kapêr ma nẽ mar xà hkôt amnhîm pàr rax kumrëxta nhïpêx. Õrkwy kamã hkwÿjê mẽ mẽ amnhîm hipêx. No mẽ kot Tîrtûm kapêr mar nẽ ãm mar xwÿnhjaja na pre Tîrtûm gô tám o mẽ hanhi nẽ mẽ himex pa. Nom Noehtija nhûm kot amnhĩ to mex xwÿnh ã harë. Kot amnhĩ kaxyw hkôt hamaxpēr râhã ho pa jakamã nhûm pre ã mex ã harënh anë.

⁸ Nẽ Noehti kanrëhã htàmnhwÿ Apraãwja na pre haxwÿja amnhĩ kaxyw Tîrtûm mä hamaxpēr tÿx o pa. Na pre Tîrtûm kot kãm pika nhõr ã kãm amnhĩ jarë nẽ ra kot ma hwÿr mëngh kaxyw. Hämri nhûm Apraãw kuma nẽ hkamnàr rom õ pika kaga nẽ ma pika hõja wÿr pa. Aa kot ma hwÿr mõr nẽ omunh kêt tã Tîrtûm kapêr mar xà hkôt õ pika kaga nẽ ma hwÿr pa ho pa. ⁹ Hämri nẽ hwÿr pôj nẽ omu nhûm Tîrtûm kãm:

—E pika ja kot paj nhÿrmã akanrëhã akra nẽ atàmnhwÿjê mä kugõ. Anë.

Hämri nhûm kuma nẽ pikaja kamã pa ho pa. Ra kamã axtem mẽ uro hkwÿjaja ri pa nhûm Tîrtûm kormã mẽ kator kêt ri nhûm mẽ õ pika hwÿr pôj nẽ mẽ kamã pa ho pa. Nom amnhîm õrkwy mex nhïpêx kêt nẽ. Kormã kêp õ pika kumrëx kêt ã hkamnhix jakamã ãm mry kà o ixkre nhïpêx nẽ kamã pa ho pa. Nẽ nhÿhym pa kaxyw nẽ kugrà

nē ma amnhī kôt o pa. Amnhī kaxyw Tîrtûm mā hamaxpēr rāhā jakamā ã amnhī nhîpêx anhŷr o pa.

Nē Apraāw kra Ijak nē htàmnhwŷ Jakoja wa Apraāw pyrà nē mry kà ho õrkwŷ nē ma amnhī kôt o pa. Nhûm Tîrtûm kot Apraāw mā kapēr pyrà nē wa kâm wa hkanrêhâ wa hkra nē wa htàmnhwŷjê mā pika nhôr ã amnhī kukamā wa kâm amnhī jarë. ¹⁰ Jakamā nhûm Apraāw kormâ Tîrtûm nhô krî hwŷr àpir xa hâ amnhî tâ hamâr pê kot ho õ pika mā xwŷnhjê kamâ pa ho pa. Kaxkwa hwŷr àpir mā xwŷnhta mex kumrêx. Tîrtûm kot hipêx jakamâ koja mry kà ho ixkre nhîpêxta rom aa hapêx kêt nē. Jakamâ nhûm Apraāw mě pahpyrà nē ma kot hwŷr àpir xa hâ amnhî tâ Tîrtûm jamâr râhâ ho pa. ¹¹⁻¹² Tâ ra hpigêt tŷx nē hkurê hkêt nē pa. Te ra ri htyk kaxyw pa pyrâk. Nhûm hprô Sara haxwŷja hpigêx tŷx nē. Kamrô hkêt ã amgrâ xohtô rax kumrêx. Nhûm wa aa hkra hkêt nē pa htâ nhûm Tîrtûm nhîrmâ wa hkra hâ wa kâm awjarë nhûm wa kuma nê amnhî kaxyw hkôt hamaxpêr kurê kumrêx. Nom amnhî tâ kuma nê tee ri amnhî kukamâ hamaxpêr hkêt nê. Na pre wa kuma nê axpën mâ:

—Nâ kot puj xep hâmri tâ pahkra. Tîrtûm kot hâ ã pajarênh anhŷr kênâ. Anê.

Tâ ã wa kot hkra kaxyw Tîrtûm mā hamaxpêr anhŷr jakamâ na pre Apraâwja hprô htu. Ra wa hamê hpigêt tŷx kumrêx tâ nhûm htu. Nhûm wa hkra Ijakja gaa nê wa kâm kato. Jakamâ nhûm wa gaa nê rî wa hkanrêhâ wa htàmnhwŷ xohtô rax o ohtô rax. Ohtô ho kaxkwa kamâ kanhêti xohtô jakre. Nê ohtô ho gô xujanâr myri pikahti grâ

hkryre jakre. Jakamā nhūm mē tee ri mē ho kôta hpar mā. Nhūm Apraāw kēp mē hpàr krax. ¹³ Tā nhūm Apraāw nē Ijak nē Jakoja mē ri pa tāmtā nē htyk pa nē hapêx. Tīrtūm kormā kot mē kām pika jarēnhta nhōr xwŷj̄ ri ra htyk pa. Nom kormā mē htîr ri tanhmā kām hamaxpēr to nē hamaxpēr o:

—Nà kormā Tīrtūm kot mē inhmā pika jarēnhja nhōr kêt tā koja nhŷrmā inhmŷr pê ixkanrēhā ixkra nē ixtâmnhwŷj̄e mā kugō. Nà koja mē kām kugō. Ra kot hā inhmā amnhī jarēnh kēnā kot kêt mē kām ðr kêt.

Anhŷr o kaxyw kām hamaxpēr râhā ho pa. Jao hkînh nē hamaxpēr o:

—Nà inhō krīja axtem na. Na pa hte jar pika ja kamā ri mē hkôt ri ixpa. Te ixpê mē uro pyrà nē ri mē hkôt ixpa nom jar inhō krī hkêt. Inhō krī na kêt axte mā. Anē.

¹⁴⁻¹⁵ Na prem ā ð krī hō hkukamā hamaxpēr anhŷr o pa. No ð krī htûmta mē kot hkaga nē pika hō hwŷr mōr xwŷnhta na prem ā harēnh anhŷr kêt nē. Kop apu mē kot amnhīm tām mān jarēnh ronhŷx prem awjanā nē ma akupŷm hwŷr pa. Na prem axtem krī hō jarē nē kormā hwŷr mōr kêt ā amnhī jarēnh o pa. ¹⁶ Tā nhŷ krī na prem ā harēnh anē? Nà kaxkwa kamā Tīrtūm nhō krīja. Tām na mex kumrêx jakamā nhūm prem kormā hwŷr ma àpir xa hā mē pahtyrà nē amnhī tā Tīrtūm jamâr râhā ho pa nhūm amnhī tā mē omu nē hkînh nē. Nē mē kot tām amnhī nhîpêx ā mē omu nē mē kēp hkra hā mē harēnh ā hpijaàm kêt nē. Hâmri nē mē kutêp tanhmā ð krī ho mex to ho pa.

¹⁷⁻¹⁸ Na pre ra tanhmā Apraāw mā hkra Ijakja jarēnh to nē kām:

—Akra Ijak kanrēhā hkra nē htàmnhwŷjaja koja mě kēp ixkra. Anē.

Tā ra kot amnhī tā Apraāw kamā hamak kaxyw hkukamā hamaxpēr nē hamaxpēr o:

—Xà we Apraāw kām ixfñh tŷx kumrēx nē kām ixkōt amnhī nhípêx rāhā ho pa hprām nà? Xà we kām ixfñh tŷx o hkrata jakrenh? E pa kop we ja hā amnhī tā kamā ama nē omu mān. Anē.

Hāmri nē kot hkra hpřr nē kām ōr ā kām karō. Hāmri nhūm kuma nē ra kot kām hpřr kaxyw. Kot Tīrtūm kot amnhī nhípêx ā omunh mex jakamā hkamnàr rom kot kām hpřr kaxyw.
19 Nē hamaxpēr o:

—Nà Tīrtūm akupŷm kot mě ho htīr xwŷnh kēnā. Anhŷr jakamā kām hkra hpřr pyma hkêt nē ra kot kām hpřr mā tā nhūm Tīrtūm amnhī tā omu nē nē kām kapēr nhūm kuma nē hpřr kêt nē wa ma akupŷm ūrkwy hwŷr mō. Tā ā kot hkra nhípêx anhŷr jakamā Apraāw mā te Ijak htyk nē akupŷm htīr pyràk.

20 Nē Ijakja na pre haxwŷja amnhī kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr tŷx o pa. Jao hkamnàr rom amnhī kra wa kām Tīrtūm kot wa ho mex kukamā wa kām harē. Kra Jako mě Ejauta wa kām harē nē wa kām:

—E koja nhýrmā Tīrtūm inhmŷr pē war ato mex rāhā ho pa. Anē.

21 Nē Jakoja na pre haxwŷja amnhī kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr tŷx o pa. Jao hkamnàr rom hkra Juje mā Tīrtūm kot mě ho mex kukamā harē. Na pre Jakoja hkra nē htàmnhwŷ mě hpimrâatā hprām xàj ma Ejit wŷr pa nē kamā pa ho pa. Tā nhūm Jako hpigêt tŷx nē ra htyk kaxyw. Hāmri nē hkra Juje mě hkra wa mě kām kapēr nē mě kām:

—E na pa tee amnhī kamā ama. Na pa ra ixtyk kaxyw. Nom koja Tîrtûm nhÿrmā inhmÿr pê mē ato mex rax nē. Anē.

Hâmri nē amnhī kaxpar xà hā pī hā amnhī kaxpa nē kànhmā xa nē Tîrtûm mā mex o mex ã harē. Hâmri nē akupÿm nōr xà kamā nōn ty.

22 Nē Jujeja na pre haxwÿja amnhī kaxyw Tîrtûm mā hamaxpēr tÿx o pa. Jao htyk kaxyw nē hkamnàr rom hkwÿjê mā tanhmā amnhī jarênh to. Ra hpigêt nē htyk kaxyw nē hkwÿjê mā tanhmā amnhī tā karō hto nē mē kām:

—E na pa ra ixtyk kaxyw. Tā koja Tîrtûm inhmÿr pê nhÿrmā Ejit rûm mē akator nē ma akupÿm mē panhō pika hwÿr mē ato pa. Ra kot mē panhígêt Apraâw mā amnhī jarênh xà hkôt. Jakamā kwa mē inhma. Kêr ka mē akupÿm anojarêt nē ma amnhī kôt ixtā kasâwja mÿ nē amnhī kôt ixto mō. Hâmri nē mûtar mē panhō pika kamā mē anhō krī htâ ijaxà pa jawÿ mē akuri ixtâ pyka. Anē.

23 Nē Mojes katorxà mē hipêêxâja na pre wa haxwÿja jajê pyrà nē amnhī kaxyw Tîrtûm mā hamaxpēr tÿx o pa. Juje hkanrêhâ htàmnhwÿ na pre wa. Jakamā nhûm Ejit nhô pahija tee ri Ijaew xohtô rax kumrêx ã mē omu nhûm ja kêp omnuj nē. Hâmri nhûm mē hkra myjaja mē hapôx kôt mē hamÿnh xwÿnhjaja kot mē hpar ã mē kâm karō. Tā nhûm Mojes kato nhûm hipêêxà mē katorxâja wa omu nhûm muxre nhûm wa tee ri hkukamâ hamaxpêr. Hâmri nē pahi Paraohti mā mē hkra jamÿnh xwÿnhjaja kot wa kêp hpîr pymaj ho pimxur o hâ mytwry axkrunëpxi. Tîrtûm kamnàr rom wa amnhî tâ kâm uma hkêt nē ã kêp hkra ho hpimxur anē.

²⁴ Nē Mojes na pre haxwŷja amnhĩ kaxyw Tîrtûm mā hamaxpēr tŷx o pa. Kormā karâre ri na pre Paraohi hkra niija omu nē amnhîm kumŷ nē ho hkra nē amnhî kôt o pa. Râhâ nhûm àptâr nhûm Ejit nhô xwŷnhjaja kêp pahi Paraohi htàmnhwŷ hâ axpēn mā harë. Hämri nhûm tee ri amnhî tâ mē kuma nē amnhî tâ mē kâm aprâ nē mē kâm:

—Kwa mē ã ijarênh anhŷr kêt nē. Ixpê mē akwŷ hkêt. Anë.

²⁵ Âm kâm Tîrtûm kwŷjê kôt pix mā ri pa ho pa hprâm. Nē kâm Ejit nhô pahi hkôt amnhî tomnuj prâm kêt nē. Âm mē kot amnhî tomnuj pix o paja na mē kâm hprâm nhûm ja hâ mē omu nê tee ri mē hkukamâ hamaxpêr nê hamaxpêr o:

—Nà kot paj mē hkôt ri ixpa hkêt kumrêx. Mē hkînh nê pa htâ koja mē gaa nê ty nhûm mē hkînhja mē kêp hapêx. Nà kot paj Tîrtûm kwŷjê hkôt mân ri ixpa ho ixpa. Mē kot Tîrtûm ã mē inhîpêx kati htâ pa arî mē hkôt ixpa ho ixpa. ²⁶ Inhmâ Ejit nhô xwŷnhjê hkôt ixkukrêx rax nê ri ixpa hprâm kêt. Kwâr mē mâmri Tîrtûm ã tanhmâ inhîpêx to. Koja mē ã inhîpêx anë pa ixpunuj nê ri ixpa htâ koja Tîrtûm nhýrmâ ixto mex rax nê. Nà kot paj Ejit nhô pahihti hkôt ri ixpa hkêt nê.

Anhŷr jao ra mē pahtyrâ nê Kris gryk ã mē hkaga. ²⁷ Tâ akupŷm mēõ pika hwŷr Ijaewjê ho môr kaxyw nhûm Ejit nhô pahihtija tee ri ja hâ omu nê kamâ gryk tŷx nê. No nhûm Mojesja amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr tŷx o hkamnâr rom kâm mē uma hkêt nê. Nê mē kêp hkwŷjê kator pa nê ma akupŷm mēõ pika hwŷr amnhî kôt mē o pa. Tîrtûm kamnâr rom ã mē kêp mē ho kator anë. Aa kot no ho omunh kêt tâ amnhî kaxyw

kām hamaxpēr tŷx nē hkamnàr rom mē kator nē hamakêtkati nē mē o pa. ²⁸ Nē hkamnàr rom mē hkīnh ã arīgro mē kot kām “Pas” anhŷr xwŷnhta ho hkrax. Kormā Ejit rūm kator kêt ri. Nē kaxyw amnhī kwŷjê mā hā karō nē mē kām:

—E pa mē amā Tīrtūm kapēr jarē ka mē inhma. Nà kot puj xep mē jarâhâ ôwêhti hkwŷ pa nē hkamrô ru. Nē hkamrô ho panhōrkwŷ jakwakre hā pī kukō. Hāmri nē ī kuxôt nē kuku. Koja kamât nhūm mē kot amnhī tomnuj xwŷnhjê pê mē hkra my kot wa piitā mē hpar mā xwŷnhja mō. Hāmri nē mē pamŷ ri mō nē ã mē pahte mē panhōrkwŷ nhîpêx anhŷrja ã omu nē tanhmā mē pahkrajê ho hkêt nē. Tīrtūmja ã mē pahte amnhī nhîpêx anhŷr kaxyw ã inhmā karō anē. Jakamā e pu mē hkamnàr rom ã amnhī nhîpêx anē kē mē pahkrajaja mē pahpê htyk kêt nē. Anē.

Hāmri nē ã mē kot Ejit rūm kator xà hā arīgrotā ã mē hkīnh o kator krax anē. Mē hkīnhja na htem kām “Pas” anē.

²⁹ Nē Ijaewjaja na prem haxwŷja Ejit rūm kormā Mojes kôt mē pa ri urâk nē amnhī kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr. Jakamā na prem ra gô xujanâr pê “Gô Kamrêk” anhŷr xwŷnhja mŷ ri kuhê nhūm Tīrtūm mē kām ho axkjê. Nē mē kām hkôt ã ho amgrâ nhūm mē hā hkamnàr rom mex nē rêm pa. No nhūm mē hkôt mē kot mē himex kaxyw mē mrar xwŷnhjaja. Ejit nhō pôristijaja nhūm gôja akupŷm mē hā axkamur nē mē himex pa.

³⁰⁻³¹ Nē Ijaew kot Mojes mŷr pê Jojue hkôt pa ri mē urâk nē amnhī kaxyw Tīrtūm kôt hamaxpēr o pa. Na prem ra Tīrtūm kot mē kām pika nhōr xwŷnhta wŷr pôj nhūm Tīrtūm krî pê Jeriko hwŷr

mē kurē. Mē kot kamā mē pa xwÿnh pê utàr kaxyw mē hwÿr mē kurē. Mēõ krī pu hā kahēja kēn tÿx pix o na pre. Nē hprêk rax kumrêx. Nē krī nhō xwÿnhjaja kām Tîrtûm kapêr mar präm kêt. Hämri nhûm Tîrtûm mē hā Ijaewjê mā amÿnê nē mē kâm:

—E mēõ krîja kot paj mē amâ kugô nom kér ka mē inhmar kumrêx. Kér ka mē apkati mē mē õ krî hwÿr mra nē kupu hpÿnh o atâ apkati kêp 7 nē rî ma akupÿm mra. Anê.

Hämri nhûm mē kuma nē mar xà hkôt ma Jeriko hwÿr mra. Hämri nē hwÿr poj nē Tîrtûm kamnâr rom krî puhâ kahêja kupu hpÿnh o hâ apkati kêp 7. Hämri nhûm apkati pê 7ta ã nhûm kēn tÿx o kahêja mē kêp amnhî krakrak nē rôrôk pa. Nhûm mē mra nē hkôt krî hwÿr agjê nē krî nhō xwÿnhjê nhûmex pa. Nom krî kamâ kupry pê Raapja Ijaew pyrà nê amnhî kaxyw Tîrtûm mā hamaxpêr o pa jakamâ nhûm mē kormâ mē himex kaxyw mē hwÿr môr kêt ri amnhî kukamâ mē hkwÿjaja kot mē hâ ukapi ho pa kaxyw mē hwÿr mē kurê. Hämri nhûm Raapja mē kêp amnhî pyrà nê Tîrtûm kôt hamaxpêr ã mē omu nê hkwÿ kot mē himex pymaj amnhî nhôrkwy kamâ mē kêp mē ho amûxu nhûm mē hkâ hkînh pê ma akupÿm hkwÿjê wÿr mô. Jakamâ nhûm mē kot mē himex kaxyw mē hwÿr mra hâmri nê amnhî pyrà nê tanhmâ Raap mē õ fâmii ho hkêt nhûm mē arî htîr nê pa. Mê urâk nê amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr o pa hâ omunh xà hkôt tanhmâ mē ho hkêt nê.

³² ã na pre mē kot amnhî kaxyw Tîrtûm kôt mē hamaxpêr xwÿnhjaja Tîrtûm kamnâr rom amnhî nhîpêx anhÿr o pa. Nom jajê pixjaja na prem ã amnhî nhîpêx anhÿr hkêt nê. Mâänêñ Giteâw nê

Parak nē Sāsō nē Jepte nē Tawi nē Sāmuew nē Tīrtūm nhŷ hã mē kapēr o pa xwŷnhjaja. Jajê piitā na prem wamtajé pyrà nē amnhî kaxyw Tīrtūm kôt hamaxpēr tŷx râhã ho pa. Nom kot paj ixpri hã tanhmã mē kot hkamnàr rom amnhî nhîpêx to hã mē harênh kêt nē. Kot pa anê nē tokyx harênh par kêt nē. Mē ohtô rax kumrêx jakamâ na pa ãm hkwŷ pix jarê nē hã kagà.

³³ Na prem hkwŷjaja Tīrtūm kamnàr rom ma mē kot amnhî tomnuj xwŷnhjê nhõ krî hwyr mra nē mē kêp mē õ pika pytâ. Nê mē hkwŷjaja Tīrtūm kamnàr rom mē ho amnhîptar mex o pa. Nhûm prem kâm Tīrtūm kurê xwŷnhjaja mē hkwŷjê pynê nê ahkrehti kamâ mry xoprê hkwŷ nhîpy mē kurê. Nhûm prem amnhî tâ mē omu nê amnhî kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr kurê kumrêx nhûm amnhî tâ mē omu mē nê te mry jakwa ho pikamyr tŷx pyràk o mē hipêx nhûm ãm mē omunh o kuhê nê tanhmã mē ho hkêt nê. ã na prem Tīrtūm kamnàr rom amnhî nhîpêx anhŷr o pa.

³⁴ Nhûm mē kot kuwy rax kâm mē hkwŷjê rënhtâ nhûm mē kot amnhî kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr tŷx nhûm amnhî tâ mē omu nê mē nê tanhmã kuwy ho nhûm mē hxêt kêt nê. Nhûm pre mē hkwŷjaja wapo ho mē hkamnhwyr o mē hkwŷjê hpar kaxyw nhûm mē amnhî kaxyw Tīrtūm mā hamaxpēr nhûm amnhî tâ mē omu nê mē nê tanhmã mē ho nhûm mē amnhî rê nê mē umaj hprôt nê ma mra. Mê hihtŷx kêt tâ Tīrtūm kamnàr rom ÿ hã hihtŷx nê mē kâm mē hkurê xwŷnhjê ho krihkrit pa nhûm mē ma akupŷm hapêx.

³⁵ Nê mëni hkwŷjaja na prem haxwŷja amnhî

kaxyw Tîrtûm mā hamaxpēr tÿx o pa. Jao mē hkra-jaja mē kēp htyk tā nhûm prem Tîrtûm kamnàr rom mē ho kuwÿ nhûm mē kuma nē akupÿm mē kām mē ho htû.

Ã na prem amnhî kaxyw Tîrtûm mā hamaxpēr pê mex nē pa anë. No na pre mē hkwÿjaja mē urâk nē amnhî kaxyw kām hamaxpēr tÿx tā nhûm Tîrtûm tokyx mē ho mex kêt nē. Na pre mē kām mē hkurê xwÿnhjaja Tîrtûm ã mē par kaxyw. Nē mē hkwÿjaja Tîrtûm ã mē hipêx kati ho pa nhûm mē amnhî xà htÿx kām hamak kām ty. Nhûm mē himex kaxyw nē mē kām:

—Kwa mē Tîrtûm kaga. Kot kaj mē hkaga pa mē amâ inhûre nē mē anhîmex kêt nē. Anë.

No nhûm mē kuma nē âm mē kuma nē amnhî kaxyw kām hamaxpēr tÿx pê mē kām:

—Nà mē kam nē mâmri ixpî. Inhmâ ixtyk pymâ hkêt. Kot paj ty nhûm Tîrtûm akupÿm ixto ixtîr pa kuri inhmex kumrêx nê ri ixtîr tûm nê ixpa ho ixpa.

Anhÿr o mē kām amnhî jarênh jakamâ hâmri Tîrtûm kaga hkêt râhâ nhûm mē himex.

³⁶ Nê mē kām mē hkurê xwÿnhjaja na prem Kris ã mē hkwÿjê mā hpêr o pikênh pê mē htak xà ho mē htak rûnh o pa. Nê kâx o mē hkwÿjê hpa hpre nê mē hte hpre nhûm mē kēp prês nê hkrî ho hkrî.

³⁷⁻³⁸ Nhûm prem kên rûnh o mē hkwÿjê htak o mē kupa. Nê mē hayr o mē hkwÿjê pa. Nê mē hkamnhwÿr o mē hkwÿjê pa. Æ na prem Kris kôt mē hamaxpêr ã mē omunh xà hkôt mē hipêx anhÿr o pa. Jakamâ na pre mē hkwÿjaja mē umaj mëô krî rûm hapôj nê ma hprôt nê mra. Nê te më ô krî hkêt pyrà nê kapôt ã kēp amrakati nê ri pa. Më

ê hkêt nẽ ôwêhti hkà ho ê nẽ ri hã pa. Nẽ motre kà ho amnhĩ pre nẽ ri hã pa. Nẽ kẽn prêk ã api nẽ kre kamã hpimxur o pa. Nẽ pika hkre kamã hpimxur o pa. Nhûm mẽ kãm mẽ hkurê xwýnhjaja te mẽ kêp ahpunu nẽ mẽ kêp ahkro pyràk o mẽ hipêx nẽ axpẽn mã mẽ harënh o:

—Nà mẽ mexti hã. Kwa pu mẽ piitã mẽ himex paa ri.

Anhýr o mẽ harënh tã nhûm Tîrtûm mẽ uràk nẽ ã mẽ harënh anhýr kêt nẽ. Na pre mẽ mex kumrëx ã mẽ harë. Nẽ nhýrmã kuri mẽ mex nẽ pa ho pa hkukamã mẽ harë.

³⁹ ã na prem Tîrtûm kamnàr rom mẽ kãm mẽ hkurê xwýnhjê kutã amnhĩ to htýx kãm htyk o pa anë. Nhûm Tîrtûm ja hã mẽ omu nẽ hkñh nẽ kãm mẽ hapê htýx nẽ. No nhûm mẽ kormã htír ri amnhím Tîrtûm kot mẽ ho mex xà jamýnh kêt rãhã ty. ⁴⁰ Tã mo na pre Tîrtûm kormã mẽ htír ri hkwýjê pyrà nẽ mẽ ho mex kêt nẽ? Nà na pre kormã mẽ hkukamã hamaxpêr o:

—Nà kot paj kormã mẽ ho mex kêt nẽ. Kot pa mẽ myr pê mẽ kot ixkôt amnhĩ xunhwýr mã xwýnhjê jamãr grire mân. Kêr pa inhõ krí kamã mẽ ho ixpimrâatã mẽ ho mex rax kumrëx. Nà kot paj ã mẽ ho mex anë. Ja na kêt inhmã mex o kormã mẽ htír ri ixte mẽ ho mexta jakrenh. Anë.

Jao ra ã mẽ papajaja mẽ pakukamã hamaxpêr anë.

12

*Mẽ pahte Jejus pyrà nẽ mêmoj kutã amnhĩ to htýx
ã mẽ pamã karõ*

Piripos 3.12-21

¹ Na pre mē pakukamā mē panhīgêt kwŷjaja amnhī kaxyw Tîrtûm mā hamaxpêr pê ã amnhī xà htŷx kamā hamak o pa anē. Tā te ra mē kot kŷj rûm kaxkwa rûm mē pahpumunh nē tanhmā mē pamā kapêr to pyrà nē mē pamā kapêr o:

—E mē inhma mē ixkanrêhã mē ixtâmnhwŷjaja. Na pa prem ã Tîrtûm kamnâr rom amnhî nhîpêx o ixpa anē. Mē kot ja hă mē inhîpêx katı htâ pa prem Jejus kaga hkêt nē. Tā kér ka mē ixpyrà nē ã mē kâm mē akurê xwŷnhjê kutâ amnhî to htŷx anē. Nē mē ixpyrà nē amnhî kaxyw Tîrtûm kôt pix mā ajamaxpêr tŷx râhã ho ri apa. Anē.

Jakamā kwa kér pu mē urâk nē ã amnhî nhîpêx anhŷr râhã ho mân ri papa. Te mē hprôt xwŷnhjaja kot amnhî nhîpêx pyràk o amnhî nhîpêx. Na htem hprôt tŷx kaxyw mêmoj pytî jamŷnh nē ho hprôt hkêt nē. Na htem ÿ kamâ hprôt o hprôt tŷx nê wam hkwŷjê mā wa nê mra. Ja pyrà nê kér pu mē pahte Tîrtûm kapêr kôt amnhî nhîpêx mex o papa kaxyw tanhmâ mē pahte amnhî tomnuj to hă amnhî pumu nê hkaga kurê kumrêx. Mē pahte amnhî tomnuj o papa xâja te mex pyràk no ãm mex kêt. Te ho mē hprôt xwŷnh kot axtem nê mêmoj pytî mŷnh nê tee ri ho hprôt tŷxta pyràk. Kot puj mē tanhmâ amnhî tomnuj to ho papa nê Tîrtûm kapêr kôt amnhî nhîpêx mex kêt nê. Jakamā kwa kér pu mē Tîrtûm kapêr gryk ã amnhî tomnuj nê amnhî to htŷx râhã ho papa. Te ho mē hprôt nê nhŷri mē àhuk xâ pix kukamâ hamaxpêr râhã hprôt tŷx xwŷnhta pyrà nê ãm Jejus mā pajamaxpêr tŷx râhã ho papa.

² E kot paj mē amâ Jejus kot tanhmâ mē panê amnhî nhîpêx toja jarê ka mē inhma. Nâ kot

mē panê mē pahte amnhī tomnuj pānhā amnhīrer kaxyw htyk nhūm mē pahte hkôt amnhī xunhwyr jakamā na hte mē pamā pajamaxpēr nyw gō pu mē amnhī kaxyw hkôt pajamaxpēr ho ri papa. Na pre mē kām hkurê xwÿnhjaja kot pī kahpa hā nhôr nē hpîr mā nhūm mē kutā mē kām amnhī to htÿx nē arī mē kām xa nhūm prem kupī. Tā tee ri amnhī kukamā hamaxpēr o Tîrtûm kaga hkêt nē. Na pre hamaxpēr o:

—Nà kwâr mē māmrī ixpī. Kot paj ty nhūm Inhîpêêxà akupým ixtîr pa kuri inhmex kumrêx nē ixtîr tûm nē ixpa ho ixpa. Anē.

Tā na ra kaxkwa kamā Tîrtûm xupôk rûm mex nē hkrî ho hkrî. ³ Jakamā kwa kér pu mē kot ā mē panê amnhī nhîpêx anhÿrja mā pajamaxpēr râhâ ho ri papa. Mē kot hipêx kati htâ nhûm mē kutâ amnhî to htÿx nē xa. Tā kér pu mē urâk nē mē kām mē pahkurê xwÿnhjê kutâ amnhî to htÿx râhâ ri papa. Jao tee ri amnhî kukamâ pajamaxpêr o mē umaj Tîrtûm kaga hkêt nē.

⁴ Na ka htem ma mē kot amnhî tomnuj xwÿnhjê hwÿr mra nē mē kot amnhî tomnuj kaga kaxyw tanhmâ mē kām akapêr to nhûm mē ja hâ mē ama nhûm ja mē kêp omnuj nhûm mē amnhî tâ tanhmâ mē atomnuj to. Nom wam mē kot mē pahkwÿjê nhîpêxta pyrà nē kormâ mē atôxpîr kêt nē.

*Tîrtûm kot tanhmâ hkrajê nhîpêx to hâ harênh
Juâw 15.1-2; Eprêw 5.7-8; Xiakre 1.2-4*

⁵ Nê mân ka mē arî Tîrtûm kapêr ā kagà htûm kwÿ hâ ano htÿx japêr. Mē pahpê Tîrtûm krajê mā kapêr jarênh kot:

Koja Pahi Maati tanhmā mē ate amnhī tomnuj to nē mē amā kapēr ka mē ama nē mar tŷx nē mēmojta kaga kurê kumrēx. No mē ama nē tee ri kot nē akurê xwŷnhta kukamā ajamaxpēr o ri akaprī o axtem nē Tirtūm kaga hkêt nē. Ama nē kot amā mēmoj nē kapēr xwŷnhta kaga kurê kumrēx.

⁶ Na hte Tirtūm kām mē pajapē hā tanhmā mē pahte amnhī tomnuj to hā mē pahpumu nē hā tanhmā mē panhîpêx to. Tām mē pahte amnhī nhîpêx o papa kaxyw. Kot mē pahpê hkra hā mē pajareñh jakamā na hte ã mē pahte tām amnhī nhîpêx o papa kaxyw mē panhîpêx anē. Anē.

⁷ Jakamā kot kaj mē tanhmā amnhī tomnuj to ja mýrapê tanhmā apunuj kute nē ri apa htā no ãm tee ri amnhī kukamā ajamaxpēr hkêt nē. Kêt mē ãm ajamaxpēr o:

—Nà ixte tām amnhī nhîpêx kaxyw na Tirtūm ã inhîpêx anē. Ixpê hkra hā ixte amnhī to mex o ixpa prām xàj ã inhîpêx anē.

Anhîr o mân kêt ajamaxpēr. Na hte mē hipêêxà mē hkra kot amnhī to mex kaxyw ã mē hipêx anē. Tā Tirtūm na hte mē urâk nē ã mē panhîpêx anē.

⁸ No koja měhō hkra kot tanhmā amnhī tomnuj to hā omu nē ãm omu nē hā tanhmā ho hkêt nē. Hā koja hkraja te hipêêxà hkêt nē hā awrâre nē ri pa pyràk. Tā mē pahpê Tirtūm krajaja kot puj mē tanhmā amnhī tomnuj to nhûm ja hā mē pahpumu nē hā tanhmā mē pahto. Nom mē kêp hkra hkêt xwŷnhjaja nhûm hte ja hā mē omu nē ãm hā mē omu nē hā kormā tanhmā mē hipêx to hkêt nē.

9 Nē na hte mē panhîpêxà mêmôj tā mē pamā karō pu htem kuma nē hkôt amnhî nhîpêx. Ja mex. Nom kaxkwa kamā Mêpahpäm maatija mē pahte mar nē hkôt amnhî nhîpêxja na kêt mex kumrëx. Kot puj mē ã amnhî nhîpêx anē nē nhýrmä kuri pamex nē pahtîr tûm nē papa ho papa.

10 Nē mêmprîre na htem hamaakro nhûm mē hipêxà tanhmä hâ mē ho. Hâ mē hkaprêprêk rÿ hâ mē kâm akir. Amnhî krâ hkôt tanhmä mē hipêx to. Mê kot ja hâ amnhî pumunh nê axte hkêt kaxyw. Ja mex. Tâ mē papajaja. Mê pahpê Tîrtüm kra na pu htem tôhâ tanhmä amnhî tomnuj to nhûm mē pahpumu nê tanhmä hâ mē pahto. Mê pahte amnhî pumunh nê axte hkêt kaxyw. Urâk nê amnhî to mex pix o papa kaxyw.
11 Na hte mêmôj tâ tanhmä mē panhîpêx to pu mē tee ri amnhî pumu nê pahkaprî nê pahkînh kêt nê ri papa. Nom kot puj mē tokyx tanhmä amnhî tomnuj tota kaga nê akupým Tîrtüm kôt tâm amnhî nhîpêx o papa nê akupým pahkînh nê pajamakêtkati nê ri papa.

Mê pahte Tîrtüm kaga hkêt ã mē pamä karô

12 Jakamä e kwa kér ka mē amnhî to htÿx nê apa. Mê kot Kris ã tanhmä mē anhîpêx to htâa. Âm Tîrtüm kôt pix mä amnhî nhîpêx mex pê akînh nê apa. **13** Kér kê Kris kôt atôjê hô tee ri mêmôj tâ amnhî pumunh kôt ra Tîrtüm kaga kaxyw tâ ã mē ate amnhî nhîpêx anhýr ã mē apumu nê mē apyrâ nê akupým hkôt amnhî xâm tÿx nê hkaga hkêt nê.

14 Nê kér ka mē tâm ri axpën nhîpêx o ri apa. Jao axpën kôt ajamakêtkati nê ri apa nê amnhî to mex pix kukamä ajamaxpêr. No kot kaj mē anhýr kêt

nē nhýrmā mē panhō Pahi Maati hwýr axàpir nē kuri amex nē apa hkêt nē.

15 Na hte Tírtüm mē pahto mex nē mēmoj to mē pakutā nojarêt râhā o pa. Jakamā kwa kér ka mē hkaga hkêt nē. Nē tanhmā ri ajamaxpēr punuj to ho ri apa hkêt nē. Kot ka mē ã amnhī nhípêx anē nhūm Kris kôt mē pahkwýjaja ja hā mē apumu nē mē apyrà nē tanhmā amnhī tomnuj.

16 Nē kér ka mē axpēn kām apijaàm kêt o ri apa hkêt nē. Nē te finat Ejau kot amnhī nhípêx pyràk o ri apa hkêt nē. Na pre Tírtüm ã hpijaàm kêt nē hkwýjê kamā hpijaàm kêt o pa. Nē Tírtüm mā hamaxpēr kêt kumrēx. Kêp Ijak kra kot wa jakamā koja nhýrmā hipêêxà mýr pê kêp hikukréx nē õ pika piitā ho àrïk pa. Hâmri nhūm hipêêxà kot ho Tírtüm wýr nhūm kot ho mex kaxyw mā tā nhūm axtem nē mēmo arïgro hā kām prãm xàj kot kêp mēmoj to àrïk mā xwýnhata htō Jako mā hkaga hpa. Mânkwrýtre gôj kām ãm prãm xàj kām hkaga hpa. Jakamā nhūm Jako hpânhä te kêp Ijak kra kot wa pyrà nē mýr pê õ mēmoj piitā ho àrïk mā.

17 Gaa nhūm Ejau tee ri ã amnhī nhípêx anhýrja mā hamaxpēr o hkaprī nē. Nē tee ri kām Jako kot akupým kām mēmojta nhôr prãm kapry. Nē mur nē hā hipêêxà wý no nhūm axte kām mēmoj nhôr kêt nē. Nhūm kot ho Tírtüm wýr kaxyw tee ri amnhī to kuwý no nhūm kuma nē ãm kuma nē kām ho anhýr kêt nē.

18 Nē amnepê mā Tírtüm kot mē panhígêxjê mā kapēr kaxyw na prem hixêt prêk pê Sinai jarënhja wýr akuprō nē hparpê kuhê. Hâmri nhūm hixêt nhímök ã kuwy hpôk rax kumrēx. Nē kuwy mýr ri kakrā htyk ajêt. Nē kôk àpêr týx nē. Nhūm

Ijaewjaja hixêt krax ã omu nẽ kãm maa ho htertet o kuhê. [19-21](#) Hämri nhûm mëhõ pifti kakô nhûm Tîrtûm hixêt nê më kãm kapêr nê më kãm:

—E më inhma. Kêr ka më hixêt ã axàpir kêt nẽ. Kot kaj më atõ hã api rÿ më akrit õ hã api ka më ja hã omu nê kaxyw kën rûnh kwÿ jamÿ nê ho htak o apí. Anê.

Hämri nhûm më piitâ tee ri kuma nê kãm ma htÿx kumrêx nê amnhî nê kãm:

—Kwa hämri Tîrtûm. Axte më inhmâ mëmoj jarênh kêt nẽ. Mojes pix mä män më ixkaxyw tanhmâ kãm akapêr to. Anê.

Jakamâ nhûm Mojes Tîrtûm mä amnhî jarênh nê kapêr mar kaxyw hixêtja ã api. Kãm ma nê htertet râhâ mõ nê hã api. [22](#) Nom më kãm ma ho Tîrtûm mä amnhî jarênh tâ më papajaja na pu htem më kurom paxàmnhîx kãm amnhî jarênh o papa. Na pu htem kãm amnhî jarênh kaxyw nê hixêt prêk ã paxàpir kêt nẽ. Te ra më pahte ma kaxkwa hwÿr õ krî hwÿr paxàpir nê pano ho omunh pê kãm amnhî jarênh pyràk. Õ krîja mex o mex. Kamâ kapêr o më wrÿk xwÿnhjaja ohtô o ohtô. Na htem kamâ hkñh râhâ ho pa ho pa.

[23](#) Nê õ krî hwÿr na hte hkra xàpir xwÿnhjaja ri pa. Nê më papajaja na pu htem kãm amnhî jarênh kaxyw nê te kaxkwa kamâ kuri pakuhê nê kãm amnhî jarênh pyràk o amnhî nhîpêx. Te më pahpê hkra kot wa pyràk jakamâ më pamâ uma hkêt. Nhûm pre Tîrtûm ra õ kagà kamâ më pakutêp amnhîm më panhîxi hã kagà hpa. Na hte mëmoj piitâ hamâr o hkrî. Nê krîja kamâ amnepêm kormâ Kris kot më pahwÿr wrÿk kêt ri nhûm ra

amnhî kaxyw Tîrtûm kôt hamaxpêr mex xwÿnhjaja haxwÿja ra kamâ ri pa. Ra Tîrtûm kot më ho hkra jakamâ nhûm më kuri ri pa ho pa. ²⁴ Në Jejus haxwÿja kamâ pa ho pa. Na pre më panê htyk në hkamrô pikapîrja o më pahte amnhî tomnuj pânhâ amnhîre. Jakamâ na pu htem hkôt amnhî xunhwÿ nhûm më pahto hkra pu më paxàmnhîx ri Tîrtûm mä amnhî jarênh në amnhî to hwÿr o papa.

Amnepêm na pre Tîrtûm tee ri Kaï kot htô Apew pîr në hkamrô pikapîrja ã omu në hamaxpêr o:

—Nà ã kot amnhî nhîpêx anhÿr jakamâ kot paj hâ homnuj tÿx në. Anë.

Tâ ra hpânhâ Jejus kot më panê htyk në hkamrô pikapîrja ã omu në ra axtem hamaxpêr o:

—Nà ãm hâmri na Ixkraja më nê ty. Jakamâ më kot hkôt amnhî xunhwÿr xwÿnhjaja kot pa Ixkra kukwak ri më kot amnhî tomnuj mÿrapê tanhmâ më ho hkêt në.

Anhÿr o më pakukamâ hamaxpêr. Æ hamaxpêr anhÿrja mex o mex.

²⁵ Na pre Mojes Tîrtûm nhÿ hâ më panhîgêxjê mä xatâ më kâm Tîrtûm kapêr jarênh o ri pa nhûm më kuma në hkôt amnhî nhîpêx o pa. Tâ gaa nê ra hâ nohkêt pa në akupým më kot amnhî nhîpêx tûm o awjanâ nhûm Tîrtûm tee ri ja hâ më omu në mÿrapê tanhmâ më hipêx to. Tâ nhûm Kraja kaxkwa rûm më pahwÿr wrÿ në më pamâ kapêr. Jakamâ kwa më okora kêr pu më panhîgêtjê pyrà në më pahte amnhî nhîpêx tûm o paxujanâr kêt në. Kot puj më anë nhûm Tîrtûm ja hâ më pahpumu në më urâk në ja hâ tanhmâ më panhîpêx to.

²⁶ Amnepêm Tîrtûm kot hixêt prêk pê Sinai kamâ më kâm kapêrja. Na pre kapêr tÿx o pika ho àk

nhūm htertet tÿx nē. Tā koja nhÿrmā axte pika ho àk nē kaxkwa ho àk nhūm wa hamē htertet tÿx kumrēx. Koja axte ho anhÿr ho pixi nē axte ho anhÿr kêt nē. ²⁷ Tā nhÿrmā axte mēmoj to àk ã amnhī jarënh jakamā koja mēmoj to kator xwÿnhta piitā ho àk. Nē mē pahte panhñhkra ho mēmoj nhÿpêx xwÿnhja nhūm ho àk nhūm htertet tÿx kām hpigranh pa nē hapêx. Nhūm mēmoj htertet nē hpigranh kêt xwÿnh pixjaja arī rāhā ho rāhā. ²⁸ No Tirtûm nhō krī koja htertet nē hapêx kêt nē. Nē mē papajaja mē pahpê hkra jakamā te ra kuri õ krī kamā ri mē papa pyràk. Jakamā kot puj mē mē uràk nē pajapêx kêt nē. Jakamā e kwa kér pu mē amnhī tā Tirtûm mā mex o mex ã harënh nē hā pahpijaàm rāhā ho papa. Nē tanhmā amnhī tomnuj to hā amnhī pumu nē Tirtûm pumaj mēmojta kaga kurê kumrēx. Æ mē pahte amnhī nhÿpêx anhÿr o papaja na Tirtûm kām hpräm. ²⁹ Hihtȳx o hihtȳx jakamā koja mēmoj tā akamā gryk kot kaj amex kêt o amex kêt.

13

Mē pahte Tirtûm kām hpräm xà hkôt amnhī nhÿpêx ã mē pamā karō

Rõmän 12.1-2; Epes 4.1-3; Korosē 1.10-11; Wam Tesarõn 4.1-12; Wam Pêtre 2.11-12; Wam Juãw 3.17-18

¹ Nē e kwa Kris kôt ixtō nē ixtōxjaja. Kér pu mē arī Kris kôt pahkwÿjê ho mex o mân axpën kôt ri papa. Nē kér pu mē tanhmā pahpunuj to hā amnhī pumunh tā axpën to mex mā panhñrer kêt nē. Æ axpën nhÿpêx anhÿr rāhā ho papa.

2 Nē amnepê mā na pre mēmojaja nhŷhŷnh mra nē mē panhŷgêtjê hō hwŷr pôj. Hāmri nhŷm mē omu nē htŷx axtem kr̄i hō nhŷ xwŷnh ā mē hkamnhŷx tā no nhŷm mē kēp Tîrtûm kapêr o mē wrŷk xwŷnh kwŷ na prem. Hāmri nhŷm amnhŷ nhŷrkwŷ hwŷr mē kuwŷ nhŷm mē ma hkôt mra nē kuri pôj nē kutâ apkü. Jakamâ kwa koja nhŷhŷnh kr̄i hō rûm mēmojaja ma mē awŷr mō ka mē omu nē axâmnhŷx amnhŷ nhŷrkwŷ hwŷr mē hwŷr kurê kumrêx kē mē ari pôj. Ā mē hipêx anhŷr o apa hâmri nē nhŷrmâ mē panhŷgêtja pyrà nē amnhŷ wŷr Tîrtûm kapêr o mē wrŷk xwŷnhjê hō hwŷr japêr. Mē urâk nē ja hâ mē omunh kêt tâ atŷx amnhŷ wŷr mē awŷ nhŷm ja mē amâ mex o mex.

3 Nē kér ka mē ra mē kot Jeus ā mē akwŷjê pynênh nē mē hagjênh xwŷnhjê mā ajamaxpêr râhâ ho ri apa nē mē ho ajamakêtcati hkêt nē. Te mē kajaja mē îhkô hâ mē hagjênh xâ kamâ apunuñ nē akrî pyràk o mē kâm ajamaxpêr o ri apa. Jao mē kamâ axukaprî ho mē hwŷr mra nē mē kâm mêmoy nhŷr o ri apa.

4 Nē mē kot axpêñ to hprôja na mex. Nom kér ka mē amyjaja ãm aprô pix tânopxar o ri apa. Nē mē anijaja mē ajaxwŷja amjên pix tânopxar o ri apa. No mē hkupryjê hwŷr mē mrar xwŷnhjaja nē nhâm mē kēp mē hprô ho amnhŷkati xwŷnhjaja nē nhâm mē kēp mē mjên o amnhŷkati xwŷnhjaja koja Tîrtûm ja hâ mē omu nē mē homnuñ tŷx kumrêx.

5-6 Nē kér ka mē akâxpore rûnh kêt ā amnhŷ pumu nē tee ri amnhŷ kukamâ ajamaxpêr o akaprî hkêt nē. Na pre Tîrtûm mē pamâ kapêr o:

Kot paj akôt ri ixpa râhâ ho ixpa nê aa arer rÿ
akaga hkêt kumrëx.

Anhýr jakamã kot kaj më akàxpore grire htâ akaprí
nê apa hkêt nê. AA Tîrtûm kot më pahkaga hkêt
ã amnhî jarênh jakamã mëmoj kot pu wem omu
nê pamã nhâm ri më uma ho papa? Tîrtûm kot
më pahkôt pa ho pa kênâ. Jakamã na pu htem
pajamaxpêr o:

Nâ Pahi Maatija ra kot ixtô pa ho pa xwÿnh
jakamã mëmo kot pa hkêt ri inhmã uma ho
ixpa?

Mëmo kot kêt ri tanhmã kêp ixtô?

Anhýr o pajamaxpêr o papa. ⁷ Nê më kot Kris mä
më ajamâr o më pa xwÿnh ra më htyk xwÿnhjaja ka
më arî më kot tanhmã amnhî nhîpêx to ho paja mä
ajamaxpêr râhâ ho ri apa. Na prem Tîrtûm kapêr
o më ajahkre mex nê. Nê tâm ri amnhî nhîpêx o
ri më akôt pa. Nê amnhî kaxyw Tîrtûm kôt pix mä
hamaxpêr râhâ ty. Tâ kér ka më urâk nê ã amnhî
nhîpêx anhýr o ri apa râhâ ty.

⁸ Nê Jejus Krisja arî râhâa. Nê amnepê mä kot
amnhî nhîpêxa määñen arî râhâa. AA kot amnhî
nhîpêxa nhîjuk ri axtem tanhmã amnhî nhîpêx to
hkêt.

⁹ Nê kwa kér ka më Tîrtûm kôt amnhî nhîpêx
râhâ ho ri apa. Na hte kapêr o hêx xwÿnhjaja më
awyr mra nê më amâ:

—Amnepêm më ate Tîrtûm kot më amex ã më
ajarênh kaxyw më ate kâm mëmo mry nhôr nê
akupým hamÿnh nê hkur o apa htâ ra ja ho anhýr
kaga. Kwa më ja ho awjanâ nê axte ã amnhî
nhîpêx anhýr o ri apa. Kê Tîrtûm ja hâ më
apumunh kôt më amex ã më ajarê.

Anhŷr o mĕ amă kapēr. Nom xà na hte Tîrtûm ã mĕ pahte amnhĩ nhípêx anhŷr ã mĕ pahpumunh kôt mĕ pamex ã mĕ pajarẽ? Xà na htem mĕmo mĕ apkur xà hkur pê amnhĩ kaxyw Jejus kôt hamaxpêr tÿx o pa? Nà na htem anhŷr kêt nẽ. Na pu htem mĕmoj kur kôt pamã Tîrtûm kînh kêt nẽ. Kêt mĕ paxàpkur xaja mĕ panhĩ pix o hihty  kaxyw na. Na hte Jejus kôt mĕ pahto paxihty  kêt nẽ. Âm Tîrtûm kot amarî kâm mĕ pajap  n  mĕmoj to mĕ pakut  nojar t jakam  na pu htem ja h  amnh  pumu n  amnh  kaxyw hk t pajamaxp  tÿx o papa.

10 Tîrtûmja Jejus kot mĕ pan  htyk ã omunh x  hk t ra kot mĕ pamex ã m  pajar n  jakam  mo kaxyw kot pu m  axte kot m  pamex ã m  pajar n  kaxyw kâm m mo mry g  n  hkw  hku? Koja m h  akup m Tîrtûm kap r t m o ujan r jao Jejus kot n  htyk n  hkamr  pikap rja kaga.

11 Amnep m na pre patre maatijaja t h  m  k m m mo mry hpar xw nh hkamr  ru n  guhkrax k m kuru n  ham  n  ma o mra n  Tîrtûm nh rkw  ka kre hw r hitom maati hw r ho agj . Tîrtûm kot m  omunh n  axte m  kot amnh  tomnuj m  hamaxp r k t kaxyw. H mri nh m hp nh  i m  n  kr  p  ho kato n  ma o mra n  nh ri am m hkw j e hk x   ho hx t pa. Tîrtûm kap r t m k t na prem   amnh  nh p x anhŷr o pa. **12** T  ja py  n  na prem ma kr  p  am m Jejus o t  n  kup  nh m hkamr  axkap . Kot m  pahte amnh  tomnuj p nh  amnh rer n  m  pahto m  pahp  Tîrtûm kra kaxyw   htyk n  hkamr  pikap r an . **13** Na prem Tîrtûm kap r t m gryk   Jejus kaga n 

pôristijê mā anē nhûm mē ma krî pê ho kato nê o tê nê kupî. Tâ kér pu mē jajê rom Jejus gryk ã mân Tîrtûm kapêr tûm kaga. Kwâr mē mâmri Jejus pyrà nê Tîrtûm ã tanhmâ mē pahto nê amnhî nê nhýhym mē pajano. ¹⁴ Kêt jar mē papapxâja kêp mē papapxà kumrêx kêt. Nê jar mē panhô krîja kêp mē panhô krî kumrêx kêt. Mê pamâ te kot pô nhîrõnh o iixkre pix pyràk. No kêt mē panhô krî kumrêx koja jar mē panhô krî rom aa hapêx kêt nê. Tâ tâm na pu mē kormâ ma hwyr papa kaxyw arî amnhî tâ Tîrtûm jamâr o papa.

¹⁵ Nê na htem Ijaew arî ohtô nê amnhî pânhâ Tîrtûm mā mry hpar ho pa. Nom mē papajaja kot puji mē axte ã amnhî nhîpêx anhýr hkêt nê. Kot puji mē ãm Jejus kukwak ri Tîrtûm mā mex o mex ã harênh râhâ ho mân papa. Jao te mē pahte kâm hkînh xà nhôr pyràk o amnhî nhîpêx.

¹⁶ Nê kér pu mē arî axpën to mex o ri axpën kôt papa. Nê kê měhô kêp amrakati japêr ka ja hâ omu nê amnhî kutâ kâm anhô mêmoj kwy. Ï kot puji mē axpën nhîpêx anhýr râhâ ho ri axpën kôt papa. Kot puji mē anê nê te mē pahte Tîrtûm mā hkînh xà nhôr pyràk o amnhî nhîpêx. Ï mē pahte amnhî nhîpêx anhýrja na mex o mex.

¹⁷ Nê kér ka mē Kris kôt mē akrâhtûmjê kapêr ma nê mē hkôt amnhî nhîpêx mex nê. Na htem Tîrtûm mā mē ajamâr o ri mē akôt pa. Koja mē nhýrmâ mē kot tanhmâ mē anhîpêx to hâ Tîrtûm mā amnhî jarë. Jakamâ mē kâm mē ato ajuta präm. Tâ kér ka mē kapêr ma nê mē hkôt ri amnhî nhîpêx mex o ri apa. Kér kê mē amnhî tâ mē apumu nê hkînh nê. No kot kaj mē ama nê ãm mē ama nhûm mē tee ri

amnhī tā mē apumu nē hkaprī nē. Jao tee ri kot tanhmā mē ato ajuta mex to hkukamā hamaxpēr.

¹⁸ Nē kwa kēr ka mē ixto Tīrtūm wȳr rāhā ho apa. Inhmā Tīrtūm noo mā tanhmā amnhī tomnuj to hprām kēt. Ām inhmā amnhī to mex pix o ri ixpa hprām.

¹⁹ Nē kēr ka mē ixto awȳr kē tokyx akupȳm mē awȳr inhmē. Na pa ra inhmā mē apumunh prām tȳx nē.

Kagà nhīpēx xwȳnh kot tanhmā mē ho Tīrtūm wȳr to hā harēnh

Epes 3.14-19; Piripos 1.0-11; Wam Tesarōn 3.9-13, 5.23; Sikūn Tesarōn 1.11-12, 2.16-17

²⁰ Nē mē panhō Pahihti Jejus Krisja na hte mē panhīpēx o te ôwēhti jamār xwȳnh kot hkrit jamār pyràk o pa. Jakamā kēp mē pajamār xwȳnh maati mex na. Na pre mē panē ty nhūm Tīrtūm akupȳm mē pamā ho htīr nē mē pamā harēnh o:

—E ra Izkra kot mē anē htyk jakamā kēr ka mē ām ixkapēr nyw kōt pix mā ri amnhī nhīpēx o ri apa. Kot kaj mē ā amnhī nhīpēx anē hāmri nē nhȳrmā ty pa akupȳm mē ato mē atīr ka mē ixri atīr tūm nē apa ho apa. Anē.

Tīrtūm kēp mē pahto mē pajamakētkati nē ri mē papa xwȳnh na. ²¹ Tā na pa hte tanhmā mē ato hwȳr to ho ixpa nē mē ato hwȳr o:

—Pa Tīrtūm. E kwa tanhmā ixkwȳjē ho mex to kē mē kām akapēr kōt pix mā amnhī nhīpēx o pa hprām. Nē mē kām tām amnhī nhīpēx o pa hprām. Nē kē Jejus haxwȳja tanhmā mē ho mex to kē mē war amā hprām xà hkōt pix mā war amā tanhmā ri amnhī nhīpēx to ho pa. Anē.

E kér pu mē arī Jejus Kris mā mex o mex ã harēnh rāhā ho papa.

Kagà jatur xà kamā mēmoj jarēnh

²² E Kris kôt ixkràmnhwýjaja. Nà na pa ã mē amā kagà nhǐpêx anē. Jejus kôt mē ato mē axihtȳx kaxyw. No na pa ho ry nē hipêx kêt nē. Ixte ho grire nē hipêx jakamā kwa kér ka mē kamā harē nē mar týx nē hkôt amnhī nhǐpêx mex o ri apa.

²³ Nē mān ka mē ra Ximotre jarēnh mar japêr. Na pre Kris ã mē hagjênh xà kamā hkrī hā apkati xohtô nē. Tā nhǔm xep mē ra kator. Tā koja kormā mē awýr inhmôr xwýj ri man ixwýr mō nē hpôx japêr kot paj ma amnhī kôt mē awýr o mō ka mē omu.

²⁴ Nē kér ka mē kot Kris mā mē ajamâr xwýnhjê mā ijarē. Nē atar Tîrtûm krajê piitâ mē kâm ijarê.

Nē ota jar Tîrtûm kra hkwýja piitâ mē awýr hpêr mē.

²⁵ E kê Tîrtûm mē apiitâ mē ato mex o pa. Tā ãm ja pix. Na pa ã mē amā hā kagà ho anē. Na hapêx.

**Tīrtūm kapēr ã kagà nyw
New Testament in Apinayé (BR:apn:Apinayé)**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Apinayé

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Apinayé [apn], Brazil

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apinayé

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

383a4e22-34cd-505f-9cc2-2f9921e7aa9f